People's Herald

Rs- 100/month

People's Herald

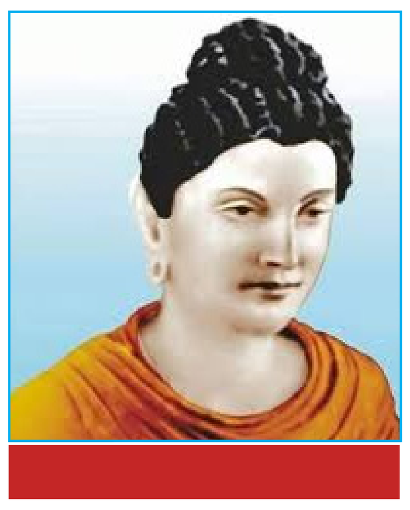

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"

https://www.facebook.com/profile.php?id=161037521061610

ਪਟਿਆਲਾ

"Equality and Justice"

स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

PATIALA

On line paper

24 ਸਤੰਬਰ 2025 ਬੁੱਧਵਾਰ "ਰੋਜ਼ਾਨਾ" ਚੌਥਾ ਸਾਲ

w.e.f. 15 August 2022

ਪਟਿਆਲਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ- ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ | whatsapp. 91-94636-01616 | email. hardipchumber57@gmail.com | ਸਹਿ ਸੰਪਾਦਕ- ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਅੰਬੇਡਕਰਵਾਦ ਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਅਸਮਾਨਤਾ ਅਧਾਰਿਤ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਮਾਨਤਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ

(Google pay 91-9463601616 HARDIP SINGH STATE BANK OF INDIA ACCT NO-10566643658 . IFSC- SBIN0050773

ਤਿਰੂਪਤੀ ਦੇਵਸਥਾਨਮ ਦੀ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ 1,000 ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ: ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ?

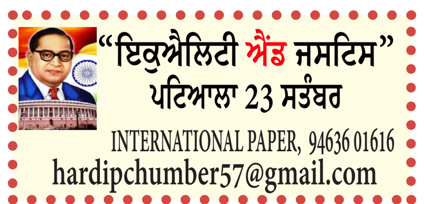

ਤਿਰੂਪਤੀ: ਤਿਰੁਮਲਾ ਤਿਰੂਪਤੀ ਦੇਵਸਥਾਨਮ (ਟੀਟੀਡੀ) ਨੇ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਭਰ ਦੀਆਂ ਦਲਿਤ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ 1,000 ਸ਼੍ਰੀ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਾਕਾਂਖੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪਹਿਲ ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਦਲਿਤ ਆਊਟਰੀਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਉਦੇਸ਼ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਟੀਟੀਡੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਦਲਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ 1,000 ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ, ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬੀ.ਆਰ. ਨਾਇਡੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ "ਧਾਰਮਿਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ" ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਛੇ ਅਜਿਹੇ ਮੰਦਰ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ।

'ਧਰਮ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ' ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਆਲੋਚਨਾ

ਹਾਲਾਂਕਿ ਟੀਟੀਡੀ ਧਾਰਮਿਕ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ "ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ" ਕਦਮ ਵਜੋਂ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ "ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰਚਾਰ" ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ ਹੈ ਜੋ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਲਾਭ ਲਈ ਧਰਮ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਵਰਗੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਟੀਡੀ ਦੀ ਦਲਿਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚਿੰਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਝਲਕਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ, ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਟੀਟੀਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ 'ਦਲਿਤ ਮੋੜ'

ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਰੀਖਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਟੀਟੀਡੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 2004 ਵਿੱਚ ਵਾਈ.ਐਸ. ਰਾਜਸ਼ੇਖਰ ਰੈਡੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੌਰਾਨ "ਦਲਿਤ ਮੋੜ" ਲਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਇੱਕ ਈਸਾਈ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸ਼ੁਭ ਤਿਉਹਾਰ ਦੌਰਾਨ ਭਗਵਾਨ ਬਾਲਾਜੀ ਨੂੰ ਰੇਸ਼ਮ ਦਾ ਕੱਪੜਾ (ਵਸਤਰਮ) ਭੇਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਆਪਕ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਤਕਾਲੀ ਟੀਟੀਡੀ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਭੂਮਨਾ ਕਰੁਣਾਕਰ ਰੈਡੀ ਨੇ 'ਦਲਿਤ ਗੋਵਿੰਦਮ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਟੀਟੀਡੀ ਨੇ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਬਾਲਾਜੀ ਦੇ ਜਲੂਸ ਕੱਢਣੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਦੇ ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, 2014 ਵਿੱਚ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੌਲੀ ਹੋ ਗਿਆ। 2019 ਵਿੱਚ ਇਸਨੇ ਫਿਰ ਗਤੀ ਫੜੀ ਜਦੋਂ ਜਗਨ ਮੋਹਨ ਰੈਡੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਕਰੁਣਾਕਰ ਰੈਡੀ ਦੁਬਾਰਾ ਟੀਟੀਡੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸ਼੍ਰੀ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਮੰਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ ਦਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸਿਰਫ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਇਆ।

ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਚੰਦਰਬਾਬੂ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟੀਟੀਡੀ ਨੂੰ ਕਈ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੱਡੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਭਗਦੜ ਤੱਕ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਰੀਖਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਕਦਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ, ਜੋ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ 3,615 ਮੰਦਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 722 ਹੀ ਬਣਾ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਗਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਦਲਿਤ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਮਛੇਰੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਟੀਟੀਡੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਗਸਤ 2018 ਵਿੱਚ ਮਤਾ 338 ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸ਼੍ਰੀ ਵੈਂਕਟੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਿਕਟਾਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਅਤੇ ਫੰਡ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਦਲਿਤ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਮਛੇਰੇ ਕਲੋਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ, ਟੀਟੀਡੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ₹10 ਲੱਖ, ₹15 ਲੱਖ, ਜਾਂ ₹20 ਲੱਖ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਲੈਬਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਂਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਰੇਤ, ਸੀਮਿੰਟ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਵਧਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਬੋਰਡ ਨੇ ਜੁਲਾਈ 2025 ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਸਲੈਬ ਵਾਧੂ ₹5 ਲੱਖ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਵਾਨੀ ਟਰੱਸਟ ਦੁਆਰਾ ਹੁਣ ਤੱਕ (2025 ਤੱਕ) ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ:

2019 ਵਿੱਚ: ₹26.25 ਕਰੋੜ

2020 ਵਿੱਚ: ₹70.21 ਕਰੋੜ

2021 ਵਿੱਚ: ₹176 ਕਰੋੜ

ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਉਠਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੂਨ 2023 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵ੍ਹਾਈਟ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ, ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਾਈ.ਵੀ. ਸੁਬਾਰੇਡੀ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ₹860 ਕਰੋੜ 30 ਜੂਨ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਲਗਭਗ ₹93 ਕਰੋੜ ਪੁਰਾਣੇ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਾਧੂ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਵਿਕਸਤ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ 2,273 ਨਵੇਂ ਮੰਦਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ - ਹਰੇਕ ਦੀ ਲਾਗਤ ₹10 ਲੱਖ ਹੋਵੇਗੀ - ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤੇਲੰਗਾਨਾ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਅਤੇ ਪੁਡੂਚੇਰੀ ਵਿੱਚ ਦੇਵਸਥਾਨਮ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਸੈਂਕੜੇ ਹੋਰ ਮੰਦਰਾਂ ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਦਲਿਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਦਲਿਤ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਦਲਿਤ ਪਹੁੰਚ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਇਸਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਟੀਟੀਡੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਦਲਿਤ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਵੀ, ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ 93 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੀ ਦਲਿਤ ਜਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਈਓ), ਸੰਯੁਕਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਜੇਈਓ), ਜਾਂ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਤੱਕ, 53 ਆਈਏਐੱਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਈਓ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 54 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ, ਅਨਿਲ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘਲ ਈਓ ਹਨ, ਅਤੇ ਬੀ.ਆਰ. ਨਾਇਡੂ ਟੀਟੀਡੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ, ਜੋ ਦੋਵੇਂ ਉੱਚ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਹਨ।

ਟੀਟੀਡੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਨੇਤਾ ਕੰਦਾਰਪੂ ਮੁਰਲੀ ਨੇ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ, "1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ, ਭੂਤਲਿੰਗਮ ਨਾਮ ਦੇ ਇੱਕ ਦਲਿਤ ਆਈਏਐਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਤਿਰੂਮਾਲਾ ਜੇਈਓ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਤਿਰੂਮਾਲਾ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁੱਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਧਾਗਾ (ਕੰਕਣਮ) ਬੰਨ੍ਹਣ ਦਾ ਰਵਾਇਤੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਰਿਵਾਜ ਹੈ। ਅਪਮਾਨਿਤ, ਭੂਤਲਿੰਗਮ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ।" ਉਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਟੀਟੀਡੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ?

ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ ਕਿ ਟੀਟੀਡੀ, ਰਾਮਾਨੁਜਾਚਾਰਿਆ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟਦਵੈਤ ਦਰਸ਼ਨ - ਜੋ ਜਾਤ-ਅਧਾਰਤ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਦੁਆਰਾ ਸੇਧਿਤ ਹੈ - ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਰੀਖਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟਦਵੈਤ ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਤਾਂ ਟੀਟੀਡੀ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਉਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ?" ਜਦੋਂ ਟਿੱਪਣੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵੱਖ-ਵੱਖਪਾਰਟੀਆਂਅਤੇਸੰਗਠਨਾਂਦੀਆਂਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ

ਟੀਟੀਡੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦਾ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਦਲਿਤ ਸਮੂਹਾਂ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (ਆਰਪੀਆਈ) ਦੇ ਨੇਤਾ ਪੀ. ਅੰਜਈਆ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੀ ਮੰਦਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਰਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸੀਪੀਐਮ ਨੇਤਾ ਕੰਦਰਪੂ ਮੁਰਲੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਟੀਟੀਡੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਦਰ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਮੰਦਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਥਾਨਕ, ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਮੰਦਰਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ, ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੱਡਪਾ-ਅਧਾਰਤ ਅੰਬੇਡਕਰ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਪਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਟੀਟੀਡੀ, ਜੋ ਕਿ ਧਰਮ (ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ) ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਮਿਕ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਦਰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣਗੇ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਟੀਟੀਡੀ ਦਲਿਤ ਬਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਕੂਲ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਬਣਾਏ।

(ਇਹ ਲੇਖ ਪਹਿਲਾਂ ਦ ਫੈਡਰਲ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।)

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ "ਜਾਤਪਾਤ ਦਾ ਬੀਜ ਨਾਸ਼" ਵਿੱਚ ਉਹ ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਵਜੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਇਸਨੂੰ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ। ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ

"ਇਹ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਬਚਾਅ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਬਚਾਅ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਹਰ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵੀ ਹੈ। ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੱਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਾਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜੋ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਡਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਿਰਤ ਵੰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ"। (ਜਾਤ ਦਾ ਖਾਤਮਾ, ਪੰਨੇ 22, ਭਾਗ IV)।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਅਛੂਤਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਬਦਲ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। 1935 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, "ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕੰਟਰੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਨਹੀਂ ਮਰਾਂਗਾ।" 1956 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਹਨਾ ਨੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 22 ਪ੍ਰਤਿਗਿਆਵਾਂ ਲੈਣ ਦਾ ਵੀ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗਾ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਵਰ: ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਪਕ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਕਵਰੇਜ ਵੱਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਜ 'ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ' ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਰਸਮੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਸੂਬੇ ਦੇ 3 ਕਰੋੜ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਮਿਲੇਗਾ।

ਇਸ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਆਨਲਾਈਨ ਉਦਘਾਟਨ ਰਾਜ ਸਿਹਤ ਏਜੰਸੀ (ਐਸ.ਐਚ.ਏ.) ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤਰਨਤਾਰਨ ਅਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸਿਹਤ ਕੁਮਾਰ ਰਾਹੁਲ ਅਤੇ ਸੀਈਓ ਐਸ.ਐਚ.ਏ. ਸੰਯਮ ਅਗਰਵਾਲ ਵੀ ਸਨ, ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਨਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ 1480 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਨ ਦੱਸਦਿਆਂ ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਮਦਨ ਸ਼ਰਤ ਦੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਆਮ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਇਲਾਜ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਸੂਬੇ ਭਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੂਚੀਬੱਧ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਕਦੀ ਰਹਿਤ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਡਾ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਸਰਲ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹਨ। ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟਰ ਆਈ.ਡੀ. ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਡਾਕਟਰੀ ਇਲਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੂਚੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ 2300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਹਤ ਪੈਕੇਜਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੁਰਘਟਨਾਤਮਕ ਸਰਜਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਹਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਹੇਠ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਵੱਲੋਂ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ "ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ "ਵੱਟਸਐਪ ਹੈਲਪਲਾਈਨ" ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾ ਕੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕਈ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅੱਜ ਪੇਡਾ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਲਏ ਗਏ।

ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਊਰਜਾ ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਸੀ (ਪੇਡਾ) ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਨੋਡਲ ਅਫ਼ਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅੰਤਰ-ਵਿਭਾਗੀ ਤਾਲਮੇਲ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਸਮਰਪਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਨਾਲ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਪੇਡਾ ਨੂੰ ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਸਮਰਪਿਤ ਵੱਟਸਐਪ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫ਼ੌਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਤੁਰੰਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਥੇ ਫ਼ੌਰੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣੇਗਾ।

ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦੇ ਦੇਣ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚਲਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਈਵਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਮਨ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਰਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੀ ਕਾਗਜ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੇਡਾ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਗੋਗੀ, ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਅਜੋਏ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਨੀਲਿਮਾ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ED ਨੇ 'ਆਪ' ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਰਕ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਹੈ। ਈਡੀ ਵੱਲੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਈਡੀ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਆਪ ਆਗੂ ਸਤੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਈਡੀ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ਉਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ 7.44 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਕੁਰਕ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਧਨ ਸ਼ੋਧਨ ਨਿਵਾਰਣ ਅਧਿਨਿਯਮ (ਪੀਐਮਐਲਏ) 2002 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਵੱਲੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸੰਮਤੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਅੱਜ ਇਥੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪੈਨਸ਼ਨ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ 10 ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਧੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਂਕ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ 3,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਮਿਲਣਗੇ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦਾ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋਏ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਬਕਾਏ ਵੀ ਜਲਦ ਹੀ ਚਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਕਾਇਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਥਾਪਿਤ ਨੀਤੀ ਢਾਂਚੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਕੈਬਨਿਟ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ 14,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਕਾਏ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਸ਼ੀ ਵਿੱਚ 1 ਜਨਵਰੀ 2016 ਤੋਂ 30 ਜੂਨ 2022 ਤੱਕ ਦੀ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਤਨਖਾਹ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਲੀਵ ਇਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਅਤੇ 1 ਜੁਲਾਈ 2021 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2024 ਤੱਕ ਦਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ।

ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਅਜੀਤ ਬਾਲਾਜੀ ਜੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ, ਵਿੱਤੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਫੰਡ ਲਈ ਲਗਭਗ 6 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਚੈੱਕ ਸੌਂਪੇ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 2,300 ਪਿੰਡ ਭਿਆਨਕ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ 20 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਏਕੜ ਰਕਬੇ 'ਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ 56 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗੁਆਉਣੀ ਪਈ ਅਤੇ ਲਗਭਗ ਸੱਤ ਲੱਖ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 3,200 ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਹਨ, 19 ਕਾਲਜ ਮਲਬੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਏ ਹਨ, 1,400 ਕਲੀਨਿਕਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, 8,500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ 2,500 ਪੁਲ ਢਹਿ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁੱਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਭਗ 14,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਸਲ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਦੀ ਇਸ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਆਪਣਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਦਿਲ ਨਾਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਵਿੱਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਖੁਦ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੇ ਅੱਜ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਮੌਂਟੀ ਕਾਰਲੋ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲ ਓਸਵਾਲ ਨੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਹੈਪੀ ਫੋਰਜਿੰਗ ਦੀ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮੇਗਾ ਗਰਗ ਨੇ 1 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ, ਸੀਗਲ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਐਮ.ਪੀ. ਸਹਿਗਲ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਓਕਟੇਵ ਐਪੇਰਲਸ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਅਰੋੜਾ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਵਰਧਮਾਨ ਸਪਿਨਿੰਗ ਮਿਲਜ਼ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਨੀਰਜ ਜੈਨ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਟ੍ਰਾਈਡੈਂਟ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਦੀਪਕ ਨੰਦਾ ਨੇ 50 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਜੀ.ਬੀ. ਰਿਐਲਿਟੀ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟੀ ਨੇ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਬੈਕਟਰ ਫੂਡਜ਼ , ਕਰੀਮਿਕਾ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਪਰਵੀਨ ਗੋਇਲ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਏਰੀ ਸੁਡਾਨਾ ਸਪਿਨਿੰਗ ਮਿਲਜ਼ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸਿਧਾਰਥ ਖੰਨਾ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਰੌਕਮੈਨ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਮਨ ਮੁੰਜ਼ਲ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਸੀ.ਆਈ.ਸੀ.ਯੂ.

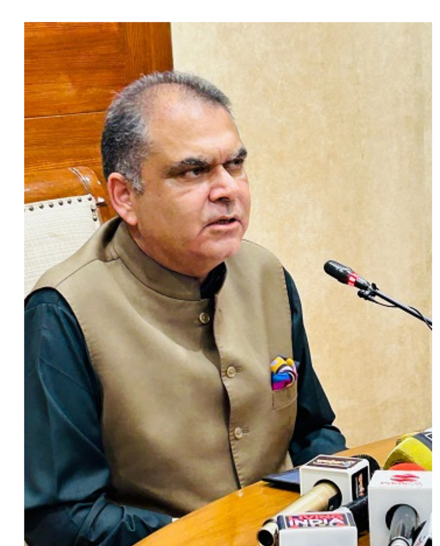

ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਸ੍ਰੀ ਉਪਕਾਰ ਸਿੰਘ ਆਹੂਜਾ ਨੇ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਰਾਲਸਨ ਦੇ ਸ੍ਰੀ ਸੰਜੀਵ ਪਾਹਵਾ ਨੇ ਹੜ੍ਹ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ 2.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ ਫੰਡ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਨੇਕ ਕਾਰਜ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ"
ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਸਾਡੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹਾਲੇ ਬਾਕੀ ਹੈ- ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ

ਇੰਜੀ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੁੰਬਰ

1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ 1937 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੱਧੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਅਤੇ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 7 ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ ਬਣੇ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਆਦਿ ਵੀ ਬਣਨ ਲੱਗੇ। ਹੁਣ ਸ਼ਾਸਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। 1947 ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਉਹ ਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਕੁੱਝ ਲਾਭ ਹੋਇਆ ਜਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲਾਭ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਚਤਰਵਰਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਮੈਂ ਅਜੀਬ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ

ਡਾ: ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ 19 ਜਨਵਰੀ 1931 ਨੂੰ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ

"ਮਾਨਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ,

ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਸਵਾਲਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਹਿਲਾ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ (ਟਮੇਚਾਵਡੇਪੈਸਮ) ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਸਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ (ਜਵਾਬਦੇਹੀ) ਹੈ।

ਸੂਬੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਪਰ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਸ਼ੰਕੇ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਰਾਜ ਸਬ-ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਅੱਜ ਦੀ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਲਿਆਉਣ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣਾ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ. ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹਨ, ਠੋਸ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਜਾਅਲੀ ਹੈ।

ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੀਜ ਬੀਜਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਪੌਦਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸਰ, ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਬੂਟਾ ਲਾਇਆ ਸੀ, ਓਨਾ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਨੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਡਰਦਾ ਹਾਂ। ਕਿ ਜੋ ਅਨਾਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੀਜ ਵਜੋਂ ਚੁਣਿਆ ਹੈ ਉਹ ਅਟੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੀਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ ਢੁੱਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਮੈਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਾਰਡ ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਹ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ, ਮੈਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਉਹ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਨ, ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਜੋ ਵਿਚਾਰ ਮੈਂ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਹਨ ਉਹ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਉਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਉੱਤੇ ਕਾਇਮ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਟੀ.ਬੀ. ਸਪਰੂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਸਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਭਾ ਦਾ ਮਿੱਤਰ, ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਜੈਕਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਏ. ਪੀ. ਪਾਤਰੋ ਜੇ ਕਰ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਨਾ ਤਾਂ ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡਦਾ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਆਸਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਭਾ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ? ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਿੰਨੀ ਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਨਿਰਾਸ਼ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ. ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਸ਼ੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਦੋ ਥੰਮ ਹਨ। ਹਰ ਕੋਈ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਾਲਗ ਵੋਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਪਾਇਆ ਕਿ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੜਾਈ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। ਪਰ ਫਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਹੈਰਾਨ ਸੀ ਕਿ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪਹਿਲੂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਇੰਨੇ ਇਕਪਾਸੜ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੂਬਾਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ 25 ਫ਼ੀਸਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫ੍ਰੈਂਚਾਇਜ਼ੀ ਮਿਲਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਸ ਨਹੀਂ ਬਚੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਰੂਪ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਸੀਮਤ ਵੋਟਿੰਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਕਾਰਨ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਭਵਿੱਖੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ, ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਅਤੀਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਕੁਝ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਫੈਸਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ "ਸਭ ਲਈ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ, ਇਹ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਇੰਨਾ ਔਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਭਵ ਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਮੁੱਲ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਈ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਾਧਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਹੱਕ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਈ। ਮੈਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਚੱਲਦਿਆਂ, ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਹੀ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸੀਟਾਂ ਦੇਵੇਗੀ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਹੋਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖੀ ਨੀਂਹ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਹੁਣ ਜਾ ਕੇ ਸੁਣੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗਾਂ ਵੱਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਗੌਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਲਗੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਬੇਵਸੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਅਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਸਦਾ ਲਈ ਬਲੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਇਹ ਵੀ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੂਬਾਈ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਸਮੇਂ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਵਾ ਲੈਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ।

ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਲਝਾਏ ਬਗੈਰ ਅਤੇ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾ ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਲਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਸਾਥੀਆਂ ਲਈ ਸਭਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਸਭਾ ਨਾਲ ਅਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਸਭਾਪਤੀ ਜਾ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਜੋ ਬੋਲਦੇ ਆਏ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਪਾਤਰ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਇਹ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" Rs- 100/month "Equality and Justice" स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਕਸਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਭਰੋਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੁੱਟਣ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਸਾਡੀ ਪੂਰੀ ਤਬਾਹੀ ਅਤੇ ਪਤਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਦੇ ਸਾਡੇ ਕਲਿਆਣ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਕਿ ਜੇਕਰ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਰਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਿਖਾਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਮਝਾਂਗੇ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਮੈਨੂੰ ਜਾਤੀਵਾਦੀ ਕਹਿਣਗੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਵੀ ਬੇਢੰਗੇ ਅਤੇ ਅਜੀਬ ਲੋਕ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਭਾਰਤੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੂ ਮਦਦ ਲਈ ਨਾਗਰਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਜਾਗਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਉਦਯੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਰਾਖੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਰੂੜ੍ਹੀਆਂ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਗਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅੰਦਰਲੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਦਾ ਹੀ ਐਲਾਨ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕਾਂ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿੱਚੋਂ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਲ ਅਤੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਏਕਾਧਿਕਾਰ (ਸਵਾਰਥ ਮੁਖੀ ਅਧਿਕਾਰ) ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਇਕ ਮੁੱਲ ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸੀਂ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਸਾਡਾ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ, ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਨੂੰ ਦਵਾਏ-ਲਤਾੜੇ ਵਰਗ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦੇਵੋਗੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਦਲਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਕੁਝ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਝ ਠੋਸ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਕੁਝ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਮੈਂ ਬੇਲੋੜਾ ਡਰ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਮੇਰੇ 'ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਹੋ ਜਾਓਗੇ। ਪਰ ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਰਵਨਾਸ਼ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਨ ਦੇ ਬਜਾਏ ਉਸ ਡਰ ਦਾ ਕਾਰਨ ਅਗਰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅਗਰ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹਾਂ

ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਨੇ ਨਸਰਾਲਾ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੇ ਖ਼ਰੀਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਲਿਆ ਜਾਇਜ਼ਾ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਸ਼ਿਕਾ ਜੈਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਗੁਰਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅੱਜ ਨਸਰਾਲਾ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਨਿਰੀਖਣ ਦੌਰਾਨ ਐਸ.ਡੀ.ਐਮ ਨੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਆਮਦ, ਖ਼ਰੀਦ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਲਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕੋਲ ਆਧਾਰ ਕਾਰਡ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਨਮੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ਼ 17 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਮੀ ਵਾਲੀ ਫ਼ਸਲ ਹੀ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਖ਼ਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਡੀ. ਐਮ ਨੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਪਖਾਨੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਮੀ ਵਾਲੀ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲਾ ਝੋਨਾ ਲਿਆਉਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾ ਆਵੇ।

ਐਮ ਪੀ ਡਾ. ਚੱਬੇਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਜਿੰਪਾ ਵੱਲੋਂ ਰਿੰਗ ਰੋਡ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣੇਗੀ ਢਾਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸੜਕ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਤਹਿਤ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਚੱਬੇਵਾਲ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ੰਕਰ ਜਿੰਪਾ ਨੇ ਅੱਜ ਰਿੰਗ ਰੋਡ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੁਰੇ ਹਾਲਾਤ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀ ਢਾਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਲੰਬੀ ਇਸ ਸੜਕ ਦਾ ਢਾਈ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਜਵਾੜਾ ਸਤਸੰਗ ਘਰ ਤੋਂ ਸਵਰਨ ਬਾਈਪਾਸ ਤੱਕ ਬਣ ਰਹੀ 23 ਮੀਟਰ ਚੌੜੀ ਇਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਸੜਕ ਦੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਚੱਬੇਵਾਲ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਕੰਮ ਦਾ ਮਹੂਰਤ ਪਹਿਲੇ ਨਰਾਤੇ ਮੌਕੇ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸੜਕਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਨੂੰ 1000 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਸੜਕਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਾਰਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ 500 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਹੋਰ ਸੜਕਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨਾਂ ਤੇ 71 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਹਿਤ 25-26 ਸੜਕਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਵਿਧਾਇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼ੰਕਰ ਜਿੰਪਾ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਦਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਕੰਮ ਜਲਦ ਹੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਾਰਿਸ਼ਾਂ ਕਾਰਨ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਹੁਣ ਇਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਟਿਕਾਊ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੜਕਾਂ ਜਨਤਾ ਲਈ ਉਪਲਬੱਧ ਹੋਣ

ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰ ਸਿਪਾਹੀ ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ ,,

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਮਾਨਸਾ 23 ਸਤੰਬਰ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ, ਸੱਚੇ ਸੁੱਚੇ ਸਿਪਾਹੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਏਟਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਮਰੇਡ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂਆਂ ਵਰਕਰਾਂ,ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਵੱਲੋਂ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਨਾਲ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਰਤਨ ਭੋਲਾ ਤੇ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਥੀ ਕਾਕਾ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਕਾ ਦੀ ਰੁਖਸਤੀ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ, ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ 25 ਵੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਾਰਨ ਕਾਮਰੇਡ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਅਰਸ਼ੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਕੱਤਰ ਕਾਮਰੇਡ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਏਟਕ ਦੇ ਸੂਬਾ ਆਗੂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉੱਡਤ ਤੇ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੰਸਕਾਰ ਮੌਕੇ ਪੁਜ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਗਹਿਰੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਏਟਕ, ਸਾਬਕਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦਲੇਲ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸ਼ਾਹੀਆ ,ਰਘਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਸਪਾ ਆਗੂ, ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੁੱਚੇ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਦੇ ਲੀਡਰ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਮਿੱਤਰ ਵੀ ਸਸਕਾਰ ਸਮੇਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਬੰਗਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾਂ)ਵਿਜਿਨ ਸਪਰਿੰਗ ਅਤੇ ਟਚ ਆਫ ਕਲਰ ਸੰਸਥਾ ਵਲੋਂ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੈਂਪ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਵਦੀਪ ਸੇਖੋਂ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ ਕੈਂਪ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 86 ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਚੈਕਅੱਪ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ 55 ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਐਨਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਨੌਰਮਲ ਪਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਨਵਦੀਪ ਸੇਖੋਂ, ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਮੈਡਮ ਅਮਿਤਾ, ਮੈਡਮ ਅੰਬਿਕਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮਰੀਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਐਨਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੰਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬੰਗਾ ਨੇ ਮੈਡੀਕਲ ਟੀਮ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਡਰਾਈਵਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਐਨਕਾਂ ਖਰੀਦ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਉਸਨੂੰ ਯੂਨੀਅਨ ਵਲੋਂ ਮੁਫਤ ਐਨਕਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਲਹਿੰਬਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜਰ ਸਨ। ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਬੰਗਾ ਵਿਖੇ ਲਗਾਏ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੈਂਪ ਮੌਕੇ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ- ਸਤਗੁਰ ਸਿੰਘ ਕੌਹਰੀਆਂ ਜਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਸਪਾ ਸੰਗਰੂਰ

"Equality and justice" Patiala 23 September INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਜੈ ਭੀਮ ਜੈ ਭਾਰਤ। ਸਾਥੀਓ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਰੌਲਾ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਸਾਥੀਓ ਕੋਈ ਵੀ ਜੁਰਮ ਹੋਣਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ,ਜੁਰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਸਜਾ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,ਸਾਰੀ ਕੌਮ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਸਦੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।ਪਰ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹਨਾਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ,ਉਸਦੇ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਅਸੀਂ ਹੀ ਹਾਂ,ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਛੱਡ ਗਈ,ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਰਵਾਸੀ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ, ਜੋ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇਥੇ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਏ,ਜਿਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ।ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਕੇ ਤਾਂ ਝਾੜੂ ਪੋਚਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਥੇ ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਰਾਜੀ ਨਹੀਂ,ਜਿਸ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਇਥੇ ਆਉਣ ਦੇ ਅਸੀਂ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ।ਦੂਜਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਬਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਲਾਇਕੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਇਥੇ ਮਿਆਰੀ ਸਕੂਲ ਵੀ ਨਹੀਂ,ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਪੜਾਈ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਪਛੜ ਗਏ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਸਾਡੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੀ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਪਰ ਅਸੀਂ 78 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਪਰਸਨਲ ਲਾਲਚਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਗੁੱਟਾਂ ਪਿੱਛੇ ਬਦਲ ਬਦਲ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਉਹਨਾ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਾਉਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ,ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਾਂ।

ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ ਤਹਿਤ ਕਾਠਮੱਠੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਿਹਤਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਈ ਟੀ ਟੀ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਿਤ ਮਿਸ਼ਨ ਸਮਰੱਥ 3.0 ਤਹਿਤ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਵਿਸ਼ਵਾਰ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਸੈਲਫ ਨੌਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਟੀਚੇ ਲਈ ਕਲਸਟਰ ਰੌਂਗਲਾ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਐਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸਕੂਲ ਕਾਠਮੱਠੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਮਿੱਥਿਆ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਕੂਲ ਅਧਿਆਪਕ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ ਸ੍ਰੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਾਕ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਈਵੈਂਟ ਵਿੱਚ ਬਲਾਕ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਮੂਹ ਸੀ.ਐਚ.ਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ।

“ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ”
ਪਟਿਆਲਾ 23 ਸਤੰਬਰ
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ

ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਣੀ
98721 55120

ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਧਮਕੀਆਂ ਤੇ ਡਰਾਵਿਆਂ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਸੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਤਰਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਸਤੂਰਬਾ ਬਾਈ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚੁੰਨੀ ਰੱਖਕੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਭੀਖ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕੀਤੀ

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਇਕ ਚੌਥਾਈ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਦੇਣਾ ਮੰਨਕੇ ਸਦੀਆਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਇਨਸਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਵਰਤਾਓ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਅਨਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਖੋਹੇ ਗਏ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਬਹਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਬਣਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਗਗਨ ਵਿਚ ਚਮਕੇ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ, ਦਰਦ ਭਿੰਨੀਆਂ, ਰੌਂਗਟੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਤਰਕਮਈ ਤਕਰੀਰਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੌਮ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਮਿਲੀ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਖੇ ਹੋਈਆਂ ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸਨ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਜੋ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਿੱਤ ਸੀ। ਗਾਂਧੀ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲੀ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਗੋਲ ਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। 7 ਸਤੰਬਰ 1931 ਨੂੰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ “ਸੱਤਾ ਵੱਸੋਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਸੱਭ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਰੂਰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।” ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਵਿਦਵਤਾ ਭਰਪੂਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀਲੇ ਗਏ। ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਤੜਫ਼ ਉੱਠੇ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ “ਅਛੂਤ ਮੁਸਲਮਾਨ ਬਣ ਜਾਣ, ਈਸਾਈ ਬਣ ਜਾਣ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮੈਂ ਜਾਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਲਾ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾ।” ਇਕ ਪਾਸੇ ਹੱਕ ਸੱਚ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਾ ਢੰਢੋਰਚੀ ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਮਸੀਹਾ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤ ਕਹਿ ਕੇ ਦੁਰਕਾਰੇ ਗਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣਵਾਦ ਦਾ ਗਾਂਧੀ ਮੁਦੱਈ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਮਕਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤ ਗੁਲਾਮੀ ਲਮਿਆਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਸਮਰਾਟ ਵਜੋਂ ਨਹੁੰ ਅੜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਖਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਮ ਹਵੇਗਾ ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਨਾ ਕੀਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

17 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਰੈਮਜੇ ਮੈਕਡੋਨਾਲਡ ਨੇ “ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ” ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਜਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਜਨਰਲ ਚੋਣ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਕਿਸੇ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹਾਮੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ 20 ਸਤੰਬਰ, 1932 ਨੂੰ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ। ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ :-

“ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜਸੀ ਬੇਹੂਦਗੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਧਮਕੀ ਕਿ ਉਹ ਭੁੱਖਾ ਰਹਿਕੇ ਮਰ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਇਖਲਾਕੀ ਜੰਗ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨਿਰੀ ਰਾਜਸੀ ਬੇਹੂਦਗੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਦ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਦੀ ਥਾਂ ਬਨਾਵਟੀ ਮੌਤ ਮਰਨਗੇ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜੋ ਮੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਵੱਢ ਕੇ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ “ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ” ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਕੇ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਥੁੱਕ ਕੇ ਚੱਟਿਆ।”

“ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫ਼ੀ” ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਲਈ ਮਾਮੂਲੀ ਗੱਲ ਸੀ।

ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਕਤਲਾਂ, ਮਾਰਧਾੜ ਤੇ ਸਾੜਫੂਕ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ, ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਲਈ ਮਿੰਨਤਾਂ, ਤਰਲੇ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੋਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਛਲ ਕਪਟ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਵਾਲੇ ਮਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (ਹਿੰਦੂਆਂ)ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੁੱਝ ਲੋਕ (ਅਛੂਤ ਆਗੂ) ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ, ਆਖਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ ‘ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ’ ਤੁੱਲ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਹਿਤ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਗੁਆ ਕੇ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬੂਹੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ :-

ਵਰਤ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੁੱਭਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੈਬਨਿਟ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ ਪਰ ਅਛੂਤਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਬਦਲ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਨੀ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੁਣਨੀ ਪਈ। ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੇਰਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਨਾਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਬਦਲਾ ਕੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਉਹਨਾਂ ਬੇਸਹਾਰਾ, ਦੱਬੇ ਕੁਚਲੇ ਤੇ ਅਪਮਾਨਤ ਹੋ ਰਹੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਗਰਜ ਕੇ ਕਿਹਾ:----

“ ਓ ਆਦਰਸ਼ਵਾਦੀ ਪੰਡਤੋ ! ਦੇਸ਼ ਭਗਤੋ!! ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਆਪਣਿਆਂ ਵਰਗੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਤੇ ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਠੋਸੋ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਹਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। “

ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ (ਅਛੂਤ) ਗੰਦ ਚੁੱਕਣਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਗੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਲਾਂਜਲੀ ਦੇਕੇ ਛੂਤ-ਛਾਤ ਤੇ ਜਾਤ- ਪਾਤ ਦੇ ਕੋਹੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦ ਫਿਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਾਹ ਲੈ ਸਕਣ।

ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਅਧੀਨ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮਾਨਵ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਯੂਨਿਟੀ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਪਾਈ। ਕੌਮ- ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਏ। ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਰੋਇਆ ਅਤੇ “ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਖਤਰੇ ਮੇਂ ਹੈ” ਕੁਰਲਾ ਉੱਠਿਆ।

ਉਹ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਘਟਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਜੋਂ ਵੇਖ ਕੇ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾਕਟਰ ਰਜਿੰਦਰ ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ “ਡਿਵਾਡਿਡ ਇੰਡੀਆ” ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਚੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਕੇ ‘ਆਦਿ ਧਰਮ’ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ 1931 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

“Before analysing the figures given in the table 11 it is worth noting that under ‘others are included Adidharmis, jains,Parsis, Jews and those who returned no specified religion or community. Of these the most numerous are the Adidharmis, who according to the census commissioner though included in scheduled castes. Do not cousin to be Hindus and are hence recorded separately not only from the Hindus but also from the scheduled castes. They number 3,43,685 or 1.21 per cent ode the total population of the Punjab. They are concentrated very largely in the Jalandhar division where there number is 2,50,267 or 4.60 percent of the population of that division. Their next largest concentrations are in the multan division and Lahore division where they number 68641 and 20488 respectively. There number is negligible in the Ambala and Rawalpindi divisions, being only 2,795 and 1534 respectively. As has been posted out in the Census Report of the 1931:’The most notable feature of the present (1931) from the stand- point of return of religion has been the adoption of the tree Adidharmi be numerous Chamars and Chuhras and other untouchables. At previous censuses Chuhras unless they returned some recognised religion were always included among hindus’. The 1941 census report also notes that all those who are recorded as Adidharmis belong to the scheduled castes but have not claimed to be hi did. The last two census have thus succeeded in reducing the number of Hindus in the province by excluding the Adidharmis from among them.”

(Devided India written by Dr.rajinder Parsad)

ਟੇਬਲ 11 ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ‘ਹੋਰਾਂ ਵਿਚ ਆਦਿ -ਧਰਮੀ, ਜੈਨ, ਪਾਰਸੀ, ਯਹੂਦੀ ਅਤੇ ਉਹ ਲੋਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਧਰਮ ਜਾਂ ਫਿਰਕੇ ਨਹੀਂ ਅਪਨਾਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਦਿ -ਧਰਮੀ ਹਨ, ਜੋ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ (ਹੁਣ) ਨਾ ਸਿਰਫ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ, ਬਲਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਜ ਹਨ. ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 3,43,685 ਜਾਂ 1.21% ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਜਲੰਧਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ 2,50,267 ਜਾਂ 4.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਵੱਜੋ ਮੁਲਤਾਨ ਡਵੀਜ਼ਨ ਅਤੇ ਲਾਹੌਰ ਡਵੀਜ਼ਨ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 68641 ਅਤੇ 20488 ਹੈ. ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਰਾਵਲਪਿੰਡੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਿਰਫ 2,795 ਅਤੇ 1534 ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਘੱਟ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ 1931 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ‘ਧਰਮ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦਾ (1931) ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਦਿ-ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚਮਾਰ ਅਤੇ ਚੂਹੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਛੂਤ ਹਨ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਜਨਗਣਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਚੂਹੜੇ ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਕੁਝ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਰਮਾਂ ‘ਚ ਵਾਪਸੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। 1941 ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜਿਹੜੇ ਆਦਿ -ਧਰਮੀਆਂ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹਨ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਦੋ ਜਨਗਣਨਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਦਿਧਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।”

ਉਹ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਪਰਬੰਧ ਤੇ ਆਦਿ ਧਰਮੀਆਂ ਵਰਗਾ ਵਖਰਾ ਧਰਮ ਅਪਨਾਏ ਜਾਣ ਸਦਕਾ ਅਛੂਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲਦੇ ਗਏ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘਟਦੀ ਘਟਦੀ ਘਟ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਰਾ ਹਿੰਦੂ ਜਗਤ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਪਿੱਠ ਪਿੱਛੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਿਖੇ ਧਮਕੀ ਪੱਤਰ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਵੀਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ‘ਗਦਾਰੀ ਦਾ’ ਕੁੱਝ ਵਧੇਰੇ ਈ ਮੁੱਲ ਤਾਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਦਾ ਧਮਕੀ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਲਿਖ ਕੇ ਬਲਦੀ ਤੇ ਤੇਲ ਪਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਜਾਨ ਚਲੀ ਗਈ ਤਾਂ ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲੀਆਂ ਸਾੜਨ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੋਂਦਾਂ ਗੁੰਦੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਖਤਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਧਮਕੀਆਂ ਤੇ ਡਰਾਵਿਆਂ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਗਰਮ ਸੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਤਰਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਸਤੂਰਬਾ ਬਾਈ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਚੁੰਨੀ ਰੱਖਕੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਭੀਖ ਦੀ ਜਾਚਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦੇਵਦਾਸ (ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ) ਪਿਓ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਲਈ ਗਿੜਗਿੜਾਇਆ। ਪੰਡਤ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਗਲ ‘ਚ ਪੱਲਾ ਪਾਕੇ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਣ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਅਛੂਤ ਲੀਡਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਸਤੇ ਪਾਏ। ਇਸ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ, ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪ ਭੇਜੀ ਚਿੱਟ ਨਾਲ ਪਸੀਜ ਗਏ।

“ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਦਕਰ! ਮੇਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਬਚਾਉਣ, ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਾਪ ਧੋਣ ਦਾ ਆਖਰੀ ਮੌਕਾ ਦੇ ਦਿਓ ਅਸੀਂ ਛੂਆ ਛਾਤ ਦਾ ਬੀਜ਼ ਨਾਸ਼ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।”

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ- ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ 24 ਸਤੰਬਰ, 1932 ਨੂੰ ਪੂਨੇ ਦੀ ਯਰਵਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਉਹ ਹੈ “ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ” ਜਿਸ ਨਾਲ “ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ” ਦਾ ਭੋਗ ਤਾਂ ਪੈ ਗਿਆ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਨਾਂ (ਹਿੰਦੂਆਂ) ਦੇ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣੋ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨਾਲ ਦਲਿਤ ਸਮਾਜ ਕੁੱਝ ਅਧਿਕਾਰ ਹਥਿਆਉਣ ‘ਚ ਤਾਂ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਪੰਧ ਹੋਰ ਲੰਮੇਰਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਫੈਸਲ ਇਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਜਨ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਸਾਂਝੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ‘ਚ ਵੋਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਤੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਨਾਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਬਰਾਦਰੀ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੀ ਹੀ ਵੋਟ ਨਾਲ ਸਮਝਦਾਰ, ਇਮਾਨਦਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਸੁੱਖ ਦੇ ਭਾਈਵਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 71 ਸਹੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਣੇ ਸਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 148 ਸੀਟਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੱਠ ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਮਿਲ ਗਈਆਂ। ਸਾਂਝੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ, ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਸ ਸਾਲ ਲਈ ਰਾਜਸੀ ਰਿਜਰਵੇਸ਼ਨ ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲ ਗਿਆ

ਪਰ ਇਹ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਮਿਲਾਕੇ ਵੀ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਮਿਲੇ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਦੂਹਰੀ ਵੋਟ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਪਿਛੋਂ ਸਾਂਝੇ ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ਰਾਂਹੀ ਜੋ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਚੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰ ਖਰੀਦ, ਗੋਲੂ ਗੁਲਾਮ, ਚਮਚੇ, ਹਾਂ 'ਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਕੌਲੀ ਚੱਟ ਤੇ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬੁਸ਼ਕਰ ਤੇ ਪੂਛ ਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੀ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਅਛੂਤਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਰਨਣਯੋਗ ਕਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।

ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਅਛੂਤਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਰ ਪਿੱਛੇ ਪਾਕੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਤੇ ਮਹਾਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਲਿਖਦੇ ਹਨ --

"ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਭਗਤਾਂ ਵੱਲੋ ਬੜੀ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹੱਕ ਸਿਰਫ਼ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ ਉਹ ਅਛੂਤਾਂ ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੇਵਲ ਗਾਂਧੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰਖਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਰਾਜਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਉਹ ਸਿਰਫ ਗਾਂਧੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਅਛੂਤ ਇਸ ਕੋਰੇ ਝੂਠ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਣਗੇ?"

ਕਾਸ਼! ਸਾਡੇ ਦਲਿਤ ਵੀਰ ਇਸ ਸਚਾਈ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗੁੰਮਰਾਹਕੁੰਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਤੇ 'ਹਰੀਜਨ' ਬਣਕੇ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਬਾਪੂ ਨਾ ਸਵੀਕਾਰਦੇ।

ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਕਤਲਾਂ, ਮਾਰਧਾੜ ਤੇ ਸਾੜਫੂਕ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ, ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਜਾਨ ਬਖਸ਼ੀ ਲਈ ਮਿੰਨਤਾਂ, ਤਰਲੇ ਅਤੇ ਅਰਜ਼ੋਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਛਲ ਕਪਟ ਤੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਵਾਲੇ ਮਹੌਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ (ਹਿੰਦੂਆਂ)ਵਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਨਾਕਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੁੱਝ ਲੋਕ (ਅਛੂਤ ਆਗੂ) ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ, ਆਖਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੀ 'ਲਾਲ ਕਿਤਾਬ' ਤੁੱਲ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਹਿਤ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਗੁਆ ਕੇ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਬੂਹੇ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ :-

ਵਰਤ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਜੀਵਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਚ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਚੁੱਭਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੈਬਨਿਟ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਆਪ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ ਪਰ ਅਛੂਤਾਂ ਤੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਬਦਲ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਨੀ ਦੁਬਿਧਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਚੁਣਨੀ ਪਈ। ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੇਰਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਂਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਕਰਨੀ ਸੀ ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਨਾਤੇ ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਊਨਲ ਅਵਾਰਡ ਬਦਲਾ ਕੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਈ।

ਗਾਂਧੀ ਜੀ ਦੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਦੁਆਰਾ ਬਲ ਪੂਰਬਕ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਨੇ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਧਿਕਾਰਿਆ--

(ਗਾਂਧੀ ਦੇ) "ਮਰਨ ਵਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਉਤਮ ਉਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਇਕ ਘਿਨਾਉਣਾ ਕਾਰਜ ਸੀ। ਮਰਨ ਵਰਤ ਅਛੂਤਾਂ ਦੇ ਹਿਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਇਉਂ ਬਲ ਪੂਰਬਕ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਖਰਾਬ ਤਰੀਕਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਐਸੇ ਲਾਚਾਰ ਤੇ ਬੇਬਸ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਵਚ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਤਵਾਦੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਰਹਿਮੋ- ਕਰਮ ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।"

(ਦ ਓਪਰੈੱਸਡ ਇੰਡੀਅਨ-- ਸਤੰਬਰ 1982)

ਇਸ ਕਰਕੇ 1982 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਤਤਕਾਲੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਸਵਰਨਾਂ (ਆਰੀਆ) ਦੀ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਵਜੋਂ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੀ ਸਵਰਨ ਜੈਅੰਤੀ ਮਨਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਮਸੀਹਾ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਜੀ ਨੇ 24 ਸਤੰਬਰ 1982 ਤੋਂ 24 ਅਕਤੂਬਰ 1982 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਦਿਵਸ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ, ਔਰੰਗਾਬਾਦ,ਅੰਬੇਜੋਗਈ, ਨੰਦੇੜ, ਨਾਗਪੁਰ ,ਅਕੋਲਾ, ਅਮਰਾਵਤੀ,ਯਵਤਮਾਲ, ਚੰਦਰਪੁਰ,ਕੋਹੀਮਾ, ਰਾਏਪੁਰ, ਜਵਾਲਪੁਰ,ਇੰਦੌਰ , ਆਗਰਾ, ਅਲੀਗੜ੍ਹ, ਮਥੁਰਾ,

ਚਊਮਾ, ਛਾਰਾ,ਕੋਛੀਦਾਲਾਨ , ਭਰਤਪੁਰ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ, ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ, ਦਿੱਲੀ, ਭੋਪਾਲ ਵਿਖੇ ਮਨਾਏ ਗਏ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਵੀ 50000 ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਵਾਜਬੀਅਤ ਉੱਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਜਿਤ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿੱਕਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਅਛੂਤ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ? ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਨਾਲ ਅਛੂਤਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਸਾਰੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਅਛੂਤ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ

ਕੋਟ ਕਤੋਹੀ ਚੌਂਕੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਕਾਲੇਵਾਲ ਫੱਤੂ ਦੇ ਇੱਕ ਲੜਕੇ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਝੂਠਾਂ ਪਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ !

"Equality and justice"
Patiala 23 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ /ਕੋਟ ਫਤੂਹੀ 23 ਸਤੰਬਰ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ)-ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਕਾਲੇਵਾਲ ਫੱਤੂ ਦੇ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋ ਕੋਟਫ਼ਤੂਹੀ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆ ਗੋਲੀਆ ਪਾ ਕੇ ਝੂਠਾ ਪਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਰੋਸ ਵੱਜੋ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ | ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਕਾਲੇਵਾਲ ਫੱਤੂ ਦੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਆਦਿ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 26 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਐਨ. ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਭੋਲਾ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋ 41 ਖੁਲੀਆ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਪਰਚਾ ਹੈ, ਉਹ ਝੂਠਾਂ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸ਼ਰੇਆਮ ਧੱਕਾ ਕੀਤਾ ਹੈ | ਜਦਕਿ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਗੱਡੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਸੱਦਿਆ ਸੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਫ਼ੋਨ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਤੇ ਅਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਲੈ ਗਏ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦੇ ਫਿਰ ਅਸੀ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਚੌਂਕੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਨੇ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀ ਸਗੋਂ ਸ਼ਾਮ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕੁ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਤੇ ਨਸੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆ ਦਾ ਪਰਚਾ ਪਾ ਦਿੱਤਾ | ਜਦਕਿ ਇਸ ਲੜਕੇ ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਵੀ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਦਾ ਪਰਚਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਬਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ | ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋ ਰੋਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਵਿਖੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੇ |

ਪੱਖ : - ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਚੌਂਕੀ ਇੰਚਾਰਜ ਏ. ਐੱਸ. ਆਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋ ਲਗਾਏ ਦੋਸਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਤੇ ਨਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਸ ਲੜਕੇ ਪਾਸੋਂ ਨਾਕੇ ਤੇ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆ ਮਿਲੀਆ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਬਾਕੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਲਗਾਏ ਦੋਸ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹਨ |

ਸੜਕ ਤੇ ਲੱਗੇ ਜਾਮ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਪੀੜਤ ਮਹਿਲਾ ਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਮੌਤ

ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣੇ ਸੜਕ ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰੇ ਲਈ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਡੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫੀਲਡ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਲਗਾਈ ਗੁਹਾਰ,

"Equality and justice"
Patiala 23 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਪਟਿਆਲਾ :( ) ਕਈ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਰੋਜਾਨਾ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਖੱਜਲ—ਖੁਆਰੀ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣੀ ਬਡੂੰਗਰ ਰੋਡ ਸਥਿਤ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੜਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਕਾਰਨ ਦੇਰ ਤੱਕ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਜਾਮ ਤੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਮੂੰਹ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਭਲਾਈ ਮੰਚ ਵੱਲੋਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੋਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ. ਪ੍ਰੀਤੀ ਯਾਦਵ ਦੇ ਨਾਮ ਸਤੀਸ਼ ਚੰਦਰ (ਆਈ. ਪੀ.ਐਸ.) ਫੀਲਡ ਅਫਸਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟੋਨੀ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਸਮਾਧਾਨ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਉਂਦਿਆ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੇਨ ਬਡੂੰਗਰ ਰੋਡ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੇਰ ਤੱਕ ਇੱਥੇ ਲੰਮਾ ਜਾਮ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਜਾਮ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਐਮਰਜੰਸੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇੱਥੇ ਲੱਗੇ ਜਾਮ ਵਿੱਚ ਐਬੂਲੈਂਸ ਵਿੱਚ 35 ਮਿੰਟ ਫਸ ਕੇ ਹਾਰਟ ਅਟੈਕ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਮਹਿਲਾ ਬਡੂੰਗਰ ਵਾਸੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾ ਪਹੁੰਚਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੰਸਥਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਦਰ ਪਾਰਕਿੰਗ ਲਈ ਜਮੀਨ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਕਾਲਜ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵਲੋਂ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਡੂੰਗਰ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਗਰ, ਮਾਡਲ ਟਾਊਨ, ਕਲਰ ਕਲੋਨੀ ਅਤੇ ਨਜਦੀਕੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਇੱਥੋਂ ਰੋਜਾਨਾ ਆਵਾਜਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕ ਤੇ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਲੰਮੇ ਜਾਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖੀ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ।

ਕਾਲਜ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਵਾਕੇ ਇੱਥੇ ਨਵਾਂ ਪਾਰਕਿੰਗ ਜ਼ੋਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਦੀ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੂਜੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀ ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਲੀਲਾ ਭਵਨ ਨਜਦੀਕ ਅਮਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹਾਲ ਹੈ। ਅੱਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੜਕ ਤੇ ਗਲਤ ਪਾਰਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਬੇਦਾਰ ਸ਼ਰਮ ਸਿੰਘ, ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੰਕਰ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਆਗੂ ਹਾਜਰ ਸਨ

ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਛਾਪੇ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ 'ਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਰਾਹਤ

"Equality and justice"
Patiala 23 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਦਰਜ ਐਫਆਈਆਰ 'ਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਤ੍ਰਿਭੁਵਨ ਦਹੀਆ ਨੇ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੁਣਵਾਈ 29 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਟੇਟਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਲੱਗਿਆ ਹੈ।

25 ਜੂਨ 2025 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਮਜੀਠੀਆ ਦੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਥਿਤ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਮੇਤ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 25 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਦੀ ਕੁਝ ਫੁਟੇਜ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚ ਮਜੀਠੀਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਗਨੀਵ ਕੌਰ ਮਜੀਠੀਆ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਤਿੱਖੀ ਬਹਿਸ ਕਰਦੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ-ਧਮਕਾਉਣ ਦਾ ਆਰੋਪ ਲਗਾਇਆ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੰਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੈਰੂਲਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਨਵੀਂ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

"Equality and justice"
Patiala 23 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

24 ਸਤੰਬਰ ਲਈ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦਿਵਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਦੀਪ ਚੰਦ ਦੋਭੇਟਾ

24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਵਖਰੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ 24 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਸਮੱਰਥਕ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਪੂਨਾ ਦੀ ਯਰਵਦਾ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਵਖਰੇ ਚੌਣ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਖਵਾਂਕਰਣ ਨੀਤੀ ਮੰਨਜੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਖਰੇ ਚੌਣ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਵੇਖੀਏ ਤਾਂ ਸਾਲ 1917 ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ 'ਲਖਨਊ ਪੈਕਟ' ਹੋਇਆ ਜਿਸਤੋਂ ਬਾਦ ਕਾਂਗਰਸ ਲੀਗ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਅਲੱਗ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਬਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਚੋਣ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਫਦ ਅਗਸਤ 1917 ਵਿੱਚ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਈ ਮੋਨਟੇਗੂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। 27 ਜਨਵਰੀ 1919 ਨੂੰ ਇਹ ਆਗੂ ਵੋਟ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਗਠਿਤ ਸਾਊਥ ਬਰੋ ਕਮੇਟੀ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਆਬਾਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂਆ ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਸਾਲ 1919 ਵਿੱਚ ਸਰ ਜੌਹਨ ਸਾਇਮਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਇਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਮਿਸ਼ਨ 03 ਫਰਵਰੀ 1928 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਆਇਆ ਜਿਸਦਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਦਕਿ ਆਦਿ ਧਰਮ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੂਗੋਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਵਫਦ ਨੇ ਇਸਦਾ ਜੋਰਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਅਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਲੈਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 18 ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਸਾਈਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਅਲੱਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਸਾਇਮਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਾਂਧੀ, ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਅਛੂਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਜਲਾਸ 12 ਨਵੰਬਰ 1930 ਨੂੰ ਸਮਰਾਟ ਜਾਰਜ ਪੰਜਵੇਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ 89 ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 53 ਭਾਰਤੀ ਸਨ। ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਈ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮੇਟੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਰਗ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫਿਰਕੂ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 09 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੰਮ ਦਲਿਤਾਂ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆਂ ਲਈ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਉੱਪ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਦੂਜੀ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਲਈ ਜੁਲਾਈ 1931 ਦੇ ਤੀਜੇ ਹਫਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ, ਸਰ ਤੇਜ ਬਹਾਦਰ ਸਪੂਰ, ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ, ਸਰੋਜਨੀ ਨਾਇਡੂ, ਮੋਹਨ ਦਾਸ ਕਰਮ ਚੰਦ ਗਾਂਧੀ, ਮਿਰਜਾ ਇਸਮਾਈਲ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਨਾਮ ਸਟਰੱਕਚਰਲ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਰਗਾਂ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲਿਤਾੜ੍ਹੇ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਜਲਾਸ 07 ਸਤੰਬਰ 1931 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। 15 ਸਤੰਬਰ 1931 ਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਫੈਡਰਲ ਸਟਰੱਕਚਰ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸਾਰੇ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਦੋ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਮਤੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ 80 ਤੋਂ 90 ਫਿਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਅਲੱਗ ਚੋਣ ਖੇਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਆਮ ਚੌਣਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਭਰੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਸ ਵਿੱਚ 05 ਫਿਸਦੀ ਸੀਟਾਂ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ। ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਦ 17 ਅਗਸਤ 1932 ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਦੋਹਰੀ ਵੋਟ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਕੇ ਅਲੱਗ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ

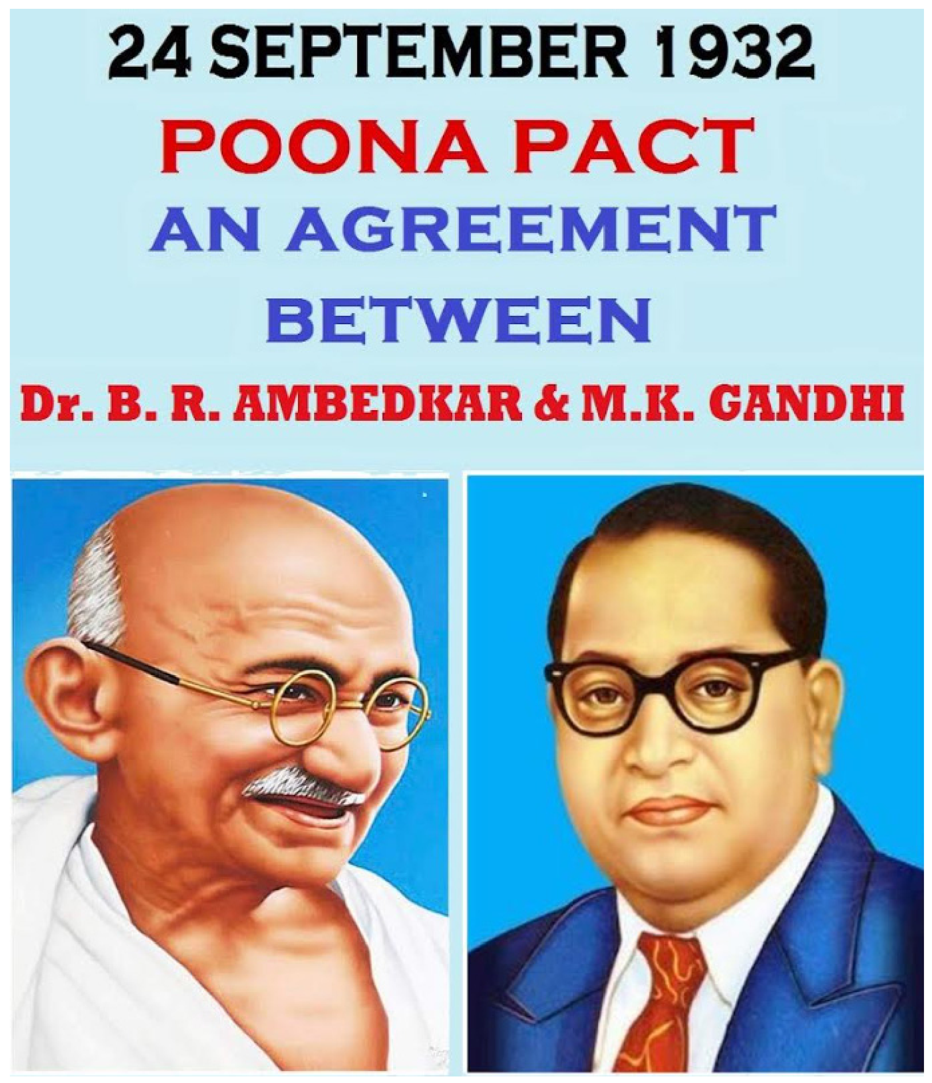

ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਾਂਗ ਅਛੂਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕੌਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਭਾਵ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਹਲਕਾ ਹੋਵੇਗਾ ਭਾਵ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਵੋਟਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਅਤੇ ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਦਲਿਤ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਜਾਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਦਲਿਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹੀ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਕੇਵਲ ਦਲਿਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸੀਟ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵੀ ਬਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਂਝੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਦੂਜੀ ਗੋਲਮੇਜ਼ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵੱਖਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਪਸ ਲਵੇ। ਗਾਂਧੀ ਜੋਕਿ ਪੂਨਾ ਦੀ ਯਰਵਦਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਸੀ ਨੇ ਜੇਲ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੈਕਡਾਨਲਡ ਨੂੰ ਧਮਕੀ ਭਰਿਆ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦਲਿਤਾਂ ਲਈ ਘੋਸ਼ਿਤ ਵੱਖਰੇ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲਏ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਦੇ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਅੰਗਰੇਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਂ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਦ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 20 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਮਰਨ ਵਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦਲਿਤ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਦਿ ਧਰਮ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਆਗੂ ਬਾਬੂ ਮੰਗੂ ਰਾਮ ਮੁਗੋਵਾਲੀਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਕਈ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖਿਆ। ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਈ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵਲੋਂ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਸਤੁਰਬਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਬੇਟਾ ਦੇਵ ਦਾਸ ਆਪ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ 24 ਸਤੰਬਰ 1932 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਲੱਗਭੱਗ 5 ਵਜੇ ਯਰਵਦਾ ਜੇਲ ਵਿੱਚ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ, ਤੇਜ ਬਹਾਦਰ ਸਪਰੂ, ਐਮ ਆਰ ਜੈਕਾਰ, ਸ਼੍ਰੀਨਿਵਾਸਨ, ਐਮ ਸੀ ਰਾਜਾਹ, ਜੀ ਡੀ ਬਿਰਲਾ, ਸੀ ਵੀ ਮੈਹਤਾ, ਸੀ ਰਾਜਾਹ ਗੋਪਾਲਚਾਰੀ, ਸ਼ੰਕਰ ਲਾਲ ਬੈਂਕਰ, ਬੀ ਐਸ ਕਾਮਤ, ਜੀ ਕੇ ਦਿਓਧਾਰ, ਏ ਵੀ ਠਕਰ, ਆਰ ਕੇ ਬਾਖਲੇ, ਗਵਾਏ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਾਸ ਬਿਰਲਾ, ਪੀ ਜੀ ਸੋਲੰਕੀ, ਪੀ ਬਾਲੂ, ਗੋਬਿੰਦ ਮਾਲਵੀਆ, ਦੇਵਦਾਸ ਗਾਂਧੀ, ਬਿਸਵਾਸ, ਬੀ ਐਨ ਰਾਜਭੋਜ ਆਦਿ ਦੀ ਹਾਜਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸਨੂੰ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤੇ 25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਲਾਲੂਭਾਈ ਸਾਮਲ ਦਾਸ, ਹਾਂਸਾ ਮਹਿਤਾ, ਕਾਮਕੋਟੀ ਨਾਟਰਾਜਾਨ, ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਦਾਸ ਠਾਕਰਦਾਸ, ਮਥਰਾਦਾਸ ਵਾਸੰਜੀ, ਵਾਲਚੰਦ ਹੀਰਾਚੰਦ, ਐਚ ਐਨ ਕੁੰਜਰੂ, ਕੇ ਜੀ ਲਿਮਾਏ, ਪੀ ਕੋਂਡਾਡਰਾਓ, ਜੀ ਕੇ ਗਾਡਗਿਲ, ਮਨੂ ਸੂਬੇਦਾਰ, ਅਵਾਂਤਿਕਾਬਾਈ ਗੋਖਲੇ, ਕੇ ਜੇ ਚਿਤਾਲਿਆ, ਰਾਧਾਕਾਂਤ ਮਾਲਵੀਆ, ਏ ਆਰ ਭੱਟ ਆਦਿ ਨੇ ਦਸਤਖੱਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਦੋ ਵੋਟਾਂ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਲ ਐਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਰਾਖਵੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲਾਂ ਦੀਆਂ 78 ਸੀਟਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਕੇ 148 ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਰਾਸ ਵਿੱਚ 30, ਬੰਬੇ ਅਤੇ ਸਿੰਧ ਪਰਾਂਤ ਵਿੱਚ 15, ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਉੜੀਸਾ ਵਿੱਚ 18, ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ 7, ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ 30, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਬੈਰਰ ਵਿੱਚ 20, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 8, ਆਗਰਾ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੀਆਂ 20 ਸੀਟਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਦਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਮੱਦਦ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੀ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਸਮਝੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਗੋਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ 1935 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਲ 1937 ਵਿੱਚ ਹੋਈਆਂ ਚੌਣਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 148 ਰਾਖਵੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੋਖਾ ਦਿਤਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਗਭੱਗ 78 ਸੀਟਾਂ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਬਜਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਾਲ 1937 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ ਸਫਲ ਰਹੀ ਪਰੰਤੂ 1946 ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾੜ੍ਹਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 1952 ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਆਪਣੇ ਗੜ੍ਹ ਬੰਬਈ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੀ ਹੀ ਦੇਣ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵੀ ਦਲਿਤ ਵਰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕਈ ਆਗੂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਣੇ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਜਬਾਵਦੇਹੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕੰਮ ਨਾਮਾਤਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਨੇ ਦਲਿਤਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਰੂਪ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਨੇ ਦਲਿਤ ਰਹਿਵਰਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਚਕਨਾਚੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀਟਾਂ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦਲਿਤ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਇਸ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਸੀਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ 84 ਸੰਸਦੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਸਿਰਫ 13 ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੋਟਰਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਜਲਪਾਈਗੁੜੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅੰਕੜਾ 50% ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵੋਟਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰਨ ਗੈਰ ਦਲਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਗੱਲਤੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਅਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗੱਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਆਪ ਵੀ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦਿਵਸ ਤੇ ਧਿਕਾਰ ਦਿਵਸ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨਾਲ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਾਹਿਬ ਕਾਂਸ਼ੀ ਰਾਮ ਨੇ ਵੀ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਤੋਂ ਬਾਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਚਮਚਾ ਯੁੱਗ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 23 ਸਤੰਬਰ 1982 ਨੂੰ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੀ 50ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਅਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਚੱਮਚਾ ਯੁੱਗ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦੁਆਰਾ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਅਸਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਚੁਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਬਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਚੌਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਦਲਾਲ ਅਤੇ ਏਜੰਟ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕੀ ਲਾਭ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਕੁਲਦੀਪ ਚੰਦ ਦੋਭੇਟਾ
ਨੇੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੋਭੇਟਾ
ਤਹਿਸੀਲ ਨੰਗਲ ਜਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ ਪੰਜਾਬ
9417563054

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇੰਪਲਾਈਜ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਮੰਗ ਪੱਤਰ,,,

"Equality and justice"
Patiala 23 September
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

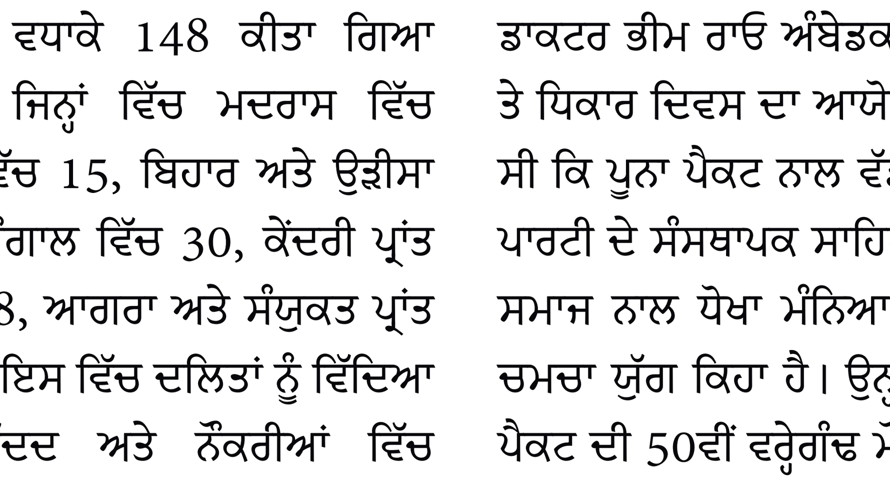

ਮਾਨਸਾ 23ਸਤੰਬਰ (ਆਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਟੇਟ ਗੌਰਮਿੰਟ ਇੰਪਲਾਈਜ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਸੱਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਕਾਈ ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਮਾਖਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮਾਣਯੋਗ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਨਸਾ ਰਾਹੀਂ ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਦੂਲੋਵਾਲ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ, ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਭੀਖੀ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ, ਮੇਜ਼ਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜੇਵਾਲਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਫਰਵਾਹੀ ਆਦਿ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੰਗ ਪੱਤਰ 'ਚ ਅਨੁਸਾਰ ਚਾਰੇ ਕਿਰਤ ਕੋਡ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ,ਪੀ ਐਫ਼ ਆਰ ਡੀ ਏ ਐਕਟ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਰੈਗੂਲਰ ਭਰਤੀ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਠੇਕੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਦਾ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅੱਠਵੇਂ ਕੇਂਦਰੀ ਤਨਖਾਹ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਤਨਖਾਹਾਂ 'ਚ ਸੋਧਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਮਹਿੰਗਾਈ ਭੱਤੇ ਦੀਆਂ ਬਕਾਇਆ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ, ਅਤੇ ਬਣਦਾ ਬਕਾਇਆ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਜੋ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ 'ਚ ਦਰਜ ਹਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ' 'ਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸੰਘਰਸ਼ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਗੇ।

"समानता और न्याय"
पटियाला 23 सितम्बर
INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616
hardipchumber57@gmail.com

हमारी आजादी की लड़ाई बाकी है- बाबा साहब

बाबा साहेब कहते हैं

1935 के अधिनियमन लागू होने के बाद, भारतीय राष्ट्रीय कांग्रेस पार्टी ने 1937 में भारत के आधे राज्यों में सरकारें बनाईं और चतरवर्न के हिंदू लोगों ने 7 राज्यों के ब्राह्मण मुख्यमंत्री बनाए और मंत्री, विधायक और सांसद आदि भी बने। अब शासन, प्रशासन भारत चतरवर्न के लोगों के हाथों में था, फिर भी ये लोग खुद को अंग्रेजों का गुलाम मानते थे। 1947 में सत्ता परिवर्तन के बाद, अनुसूचित वर्ग के लोगों को लगभग वैसे ही समान अधिकार मिले जैसे कि ब्रिटिश शासन के दौरान चतरवर्न के हिंदुओं को थे। वर्तमान में अनुसूचित जाति के लोग मुख्यमंत्री, मंत्री, विधायक, सांसद बनते हैं, लेकिन वे अनुसूचित वर्ग के समाज के लोगों के समानता के अधिकारों को सुनिश्चित करवाने के लिए कुछ नहीं कर पा रहे।

मैं (बेढंगे) विचित्र देशभक्तों की तरह नहीं हूँ

19 जनवरी 1931 को गोलमेज सम्मेलन में डाकटर बाबासाहेब अम्बेडकर का भाषण हुआ। उन्होंने अपने भाषण

में कहा,

"मान्यवर प्रधानमंत्री,

किसी देश के राजनीतिक जीवन को एक सूत्र में पिरोने की उसमें सिलसिला बनाने की कोशिश करते हुए हमेशा दो महत्त्वपूर्ण सवालों का सामना करना पड़ता है । इसीलिए गोलमेज सम्मेलन को इन दो सवालों पर ध्यान केंद्रित करना होगा । पहला सवाल है जवाबदेही (त्मेचवदेपइसम) प्रशासन का और प्रातिनिधिक दूसरा सरकार का ।

प्रांत की जिम्मेदार सरकार के बारे में मुझे बहुत कम बातें बतानी हैं। मेरे मतभेदों को गृहित मान कर मंडल ने जो रिपोर्ट पेश की है उसका मैं समर्थन करता हूं, वह मुझे मान्य हैं, लेकिन केंद्रीय प्रशासन के बारे में मेरे मन में शंकाएं होने के कारण मेरा नजरिया पूरी तरह अलग है। संघराज्य की उपसमिति ने आज की नौकरशाह प्रशासन पद्धति में बदलाव लाने की तरफ कोई ध्यान नहीं दिया कहना बेइमानी होगी। हालांकि, मेरी अपनी राय आपसे छिपाना भी उसी तरह की बेइमानी होगी। समिति ने जो सुझाव दिए हैं वे अव्यावहारिक हैं, पक्की नींव पर आधारित नहीं हैं और उनमें व्यक्त की गई जिम्मेदारी विश्वसनीय नहीं, जाली है।

लॉर्ड चान्सेलर ने हमें बताया कि उन्होंने हमारे लिए बीज बोने का काम किया है, लेकिन पौधे की देखभाल खुद हमें करनी होगी। महोदय, इस अति महत्त्वपूर्ण सम्मेलन में चान्सेलर ने बहुत बड़ा काम किया है। इसके लिए हम सचमुच उनके आभारी हैं। मैं उनके प्रति ऋणी होने के बावजूद, उनका लगाया पौधा उनके अनुमानों के अनुसार बड़ा होगा, इसकी मुझे बिल्कुल उम्मीद नहीं है। मुझे यह डर लगता है। कि बीज के रूप में उन्होंने जो अनाज चुना है, वह निःसत्व है और जिस जमीन में उसे बोया गया है, वह जमीन भी उनकी बढ़त के अनुकूल नहीं है।

भारत के भावी संघराज्य के संविधान के बारे में मेरे विचार मैंने लॉर्ड चान्सेलर को सादर किए हैं। जिस समिति के वे अध्यक्ष हैं उस समिति ने उन पर विचार किया है अथवा नहीं यह मुझे पता नहीं है. क्योंकि, वे जिस समिति के अध्यक्ष हैं उसकी रिपोर्ट में मेरे विचारों पर गौर किया गया है यह मुझे कहीं दिखाई नहीं दिया। मैंने वहां जो विचार व्यक्त किए हैं वही मेरा नजरिया अब तक कायम है और मेरे विचारों से बड़े मायनों में मेल न खाने वाले संविधान को मैं मंजूरी नहीं दे सकता। सचमुच यदि किसी ने मुझसे यह कहा कि, फिलहाल जो प्रणाली अस्तित्व में है और समिति द्वारा जो मिश्र पद्धति प्रस्तुत की गई है, इन दोनों में से किसी एक का चुनाव करो तो मैं प्रचलित प्रणाली ही चुनूंगा। लेकिन समिति के रिपोर्ट वाला केंद्रीय सरकार का संविधान अगर टी. बी. सप्रू को मान्य होगा तो उसका विरोध करने का कोई कारण मेरे पास नहीं होगा। क्योंकि वे परिषद के मित्र, दार्शनिक और मार्गदर्शक हैं, उसी तरह भारतीय युवाओं के प्रतिनिधि कहलाने वाले श्री जयकर और भारत के गैर-ब्राह्मणों की बात करने वाले श्री ए. पी. पात्रो यदि इस संविधान से खुश हों तो मैं भी उसका विरोध नहीं करूंगा। आज मेरी स्थिति इस प्रकार की है कि उस संविधान का मैं विरोध भी नहीं करता और उस संविधान को मैं मान्यता भी नहीं देता। जिन्हें उसे प्रत्यक्ष लागू करना हैं, मैं यह मसला उन्हीं पर छोड़ता हूं।

जिनका मैं प्रतिनिधि हूं, उनकी तरफ से प्रशासन के बारे में मेरे लिए कोई आज्ञा न होने के कारण मेरे लिए इस नीति का अवलंब करना आसान हो जाता है। लेकिन मेरे लिए एक और तरह की आज्ञा जरूर दी गई है, जिसके तहत उत्तरदायी शासन पद्धति का मैं विरोध ना करूं और साथ ही उत्तरदायी सरकार सही मायनों में प्रातिनिधिक सरकार न हो तो उसे मान्यता न दूं । परिषद द्वारा प्रातिनिधिक सरकार के मुद्दे पर अब तक किस तरह अमल किया है, और उसे कितनी सफलता या असफलता मिली है, यह मैं जब अवलोकन करता हूं तब मुझे घोर निराशा होती है। वोट देने का अधिकार और विभिन्न वर्गों को विधिमंडल में मिला प्रतिनिधित्व, खालिस प्रातिनिधिक प्रशासन के दो आधार स्तंभ हैं। हर कोई जानता है कि नेहरू समिति ने वयस्क मतदान पद्धति को स्वीकृति दी है। इस समिति के द्वारा संविधान का यह जो हिस्सा तैयार किया गया, उसे भारत की सभी राजनीतिक पार्टियों का समर्थन प्राप्त है। मैं जब इस सम्मेलन में आया तब मैंने पाया कि मतदान के अधिकार का जहां तक सवाल था, वहां तक हमने पहले ही लड़ाई जीत ली है। लेकिन मताधिकार समिति ने मुझे पूरी तरह निराश किया। मैं इस बात से आश्चर्यचकित रहा कि नेहरू की रिपोर्ट पर जिन लोगों ने हस्ताक्षर किए हैं, उन सभी की सोच केवल एक पहलु तक ही सीमित है। उनके विचार इतने एकांगी हैं कि भारत के उदारवादियों तक का इस रिपोर्ट के लिए समर्थन मिलना मुश्किल है। क्योंकि, इससे प्रांतिक विधिमंडल के लिए सिर्फ 25 प्रतिशत लोगों को ही मताधिकार मिलने वाला है। केंद्रीय विधिमंडल के लिए कितने लोगों को मताधिकार मिलने वाला है, यह अभी अनिश्चित है। लेकिन जिस प्रकार प्रांतिक सरकार प्रतिनिधिक होती जा रही है, उसे देखने के बाद केंद्रीय विधिमंडल का स्वरूप उससे अधिक प्रातिनिधिक बनेगा, इस बारे में मेरे मन में जरा भी आशा बची नहीं है। इस तरह के सीमित मताधिकारों के कारण भारत का आगामी प्रशासन सभी लोगों से संबंधित न होकर खास वर्गाधिष्ठित होगा, इस बारे में शक की कोई गुंजाइश ही नहीं है।

बहुसंख्यक जातियों और अल्पसंख्यक जातियों के बीच विधिमंडल की जगहों के बंटवारे को लेकर पेंच पैदा हो गया है यह आप सब लोग जानते ही हैं। मुझे लगता है कि, पहले जानबूझ कर लिए गए कुछ हानिकारक निर्णयों के कारण ही ये स्थितियां पैदा हुई हैं। भारत के पूर्व शासक यदि "सबके प्रति न्याय और किसी के बारे में पक्षपात नहीं", इस न्याय तत्त्व को अपनाकर उसके अनुसार व्यवहार करते तो मुझे यकीन है, कि ये समस्याएं हल करना उतना कठिन नहीं होता। जिनका और जैसे भी राजनीतिक इस्तेमाल करना संभव हो पाता उसके अनुसार ब्रिटिश सरकार ने योग्यता का अलग अलग मूल्य तय कर कई जातियों को राजनीति में असाधारण अधिकार प्रदान किए और दलितों को उनके न्यायपूर्ण अधिकार देने से भी इनकार कर दिया। इसमें दलितों के साथ बहुत बड़ा अन्याय हुआ। मुझे उम्मीद थी, कि एक बार गलती से प्रस्थापित हुई पद्धति को हमेशा के लिए प्रस्थापित न किए जाने के सिद्धांत का अनुसरण करते हुए परिषद द्वारा पुराने मूल्यों का पुनर्मुल्यांकन कर दलितों को उनके अधिकारों के हिसाब से विधिमंडल में सही अनुपात में जगहें दी जाएंगी, लेकिन ऐसा नहीं हुआ। अन्य अल्पसंख्यकों की मांगों को पहले ही स्वीकृत किया गया है और उनके अनुसार स्वरूप तय किया गया है। उसमें अब केवल प्रशासन के विस्तारित होते स्वरूप और व्यवस्था के अनुसार जो योग्य हों, वे बदलाव और सुधार करने होंगे। जो बदलाव या सुधार लाने हैं उन्हें लाने के लिए पहले से रखी गई नींव में थोड़ा-सा भी बदलाव करने का किंचित - सा साहस भी कोई नहीं करेगा। दलित वर्ग की समस्या बिल्कुल अलग है। उनकी मांगें अब जाकर सुनने में आ रही हैं। इन मांगों पर अब तक गौर नहीं किया गया है और उनमें से कितनी मांगों को स्वीकार किया जाएगा, इसका मुझे अंदाजा भी नहीं है। मुझे ऐसा भी लगता है, कि स्वसुरक्षा के लिए नहीं वरन् प्रशासन और सत्ता अपने वश में हो इसके लिए जो लोग रणनीति बांध रहे हैं और हमेशा प्रतिस्पर्द्धा में लगे हुए हैं, उन्हें खुश करने के लिए दलित वर्ग की असहायता का फायदा उठाते हुए शायद उनके प्रतिनिधित्व को हमेशा के लिए बलि चढ़ा दिया जाएगा, यह असंभव नहीं है।

इस दृष्टिकोण से मेरी विचारधारा को स्पष्ट रूप से प्रस्तुत करने की जिम्मेदारी मुझे निभानी होगी। भावी संविधान में दलितों को दिए जाने वाले अधिकार अभी तक स्पष्ट नहीं किए गए हैं। इसीलिए प्रांत और केंद्र सरकार को संविधान तैयार करते हुए, ब्रिटिश सरकार उसे जाहिर करे इससे पूर्व यह बात सुनिश्चित कर लें कि जिन लोगों के हाथ में सत्ता जा रही है उनके आगे दलित वर्ग के हितों और अधिकारों का वास्तव में संरक्षण हो, ऐसी शर्तें रख कर स्पष्ट समझौता करवा लेना जरूरी है। वास्तविक स्थिति की गंभीरता को ध्यान में लेते हुए मुझे आपको यह बताना जरूरी हो जाता है कि इस बात को साफ किए और सुलझाए बगैर और इस बारे में कोई निर्णय होने तक हम किसी भी घोषणा पत्र को नहीं मानेंगे। इस बात को यदि नहीं स्वीकार कर लिया गया, तो परिषद की अगली कार्यवाही में मैं और मेरे सहयोगियों का उपस्थित रह पाना संभव नहीं होगा। हमें मजबूरन परिषद से असहयोग भी करना पड़ सकता है।

अध्यक्ष महोदय, आपने पहले हमसे जो वादे किए थे, उनसे मैं कुछ ज्यादा की मांग नहीं कर रहा हूं। ब्रिटिश लोकसभा और जो लोग उनकी ओर से बोलते हैं, वे हमेशा यही कहते आए हैं कि वे दलित वर्ग के विश्वस्त हैं। मुझे यकीन है कि मानवी संबंध सुखमय हों, इसके लिए अक्सर संस्कृतिमान्य तहजीब के तहत की जाने वाली यह सुरक्षित लफ्फाजी भी नहीं है। इसीलिए मेरी नजर में, यह किसी भी सरकार का यह प्रथम कर्तव्य है, उसे यह सुनिश्चित कर लेना चाहिए कि यह विश्वास किसी भी तरह से भंग न हो। माननीय प्रधानमंत्री, मैं आपसे कहना चाहता हूं कि, जिनकी उन्नति,

"Equality and Justice"
"Equality and Justice" Rs- 100/month स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

जिनका उत्कर्ष हमारे पूर्ण विध्वंस और अवनति पर ही आधारित है, जिन्होंने कभी सपने में भी हमारे कल्याण की आस्था संजोयी नहीं, अंग्रेज सरकार यदि उनकी दया की भीख पर जीने के लिए ही हमें सौंपना चाहती है, तो हम यही समझेंगे कि ब्रिटिश सरकार ने हमारे साथ भयंकर विश्वासघात किया है।

मेरे इस कथन के कारण भारत के राष्ट्रवादी और देशभक्त मुझे जातिवादी करार देंगे। मैं इस बात से नहीं घबराता । भारत विचित्र देश है, और यहां के राष्ट्रभक्त और देशभक्त भी बेढंगे, विचित्र तरह के लोग हैं। भारतीय राष्ट्रभक्त और देशभक्त ऐसे हैं, जो अपने देशबांधवों के साथ नीच बर्ताव होता हुआ देखते रह जाते हैं। उनकी इंसानियत कभी भी इसके खिलाफ निषेध व्यक्त नहीं करती। यह देशभक्त जानते हैं कि बेवजह यहां के महिलाओं और पुरुषों को मानवी अधिकारों से वंचित रखा गया है, लेकिन उनकी कृतिशील मदद करने के लिए, नागरी संवेदना जागरुक नहीं होती । लोगों के एक बड़े वर्ग को सार्वजनिक उद्योंगों में आने नहीं दिया गया है, यह वह देशभक्त शर्तिया जानता है, लेकिन न्याय रक्षणार्थ या उन्हें न्यायपूर्ण मौका देने के लिए उसे अपने कर्त्तव्यों की याद नहीं आती। उसे ऐसी सैंकड़ों रूढ़ियां याद होती हैं, जो मानव और समाज के लिए हानिकारक साबित हुई हों, लेकिन उसे, उद्वेग दिलाने वाली इन बातों से अंदरूनी तकलीफ कभी नहीं होती। अपने और अपने वर्ग के लिए अधिकार और अधिक अधिकार यही इस देशभक्त की एकमात्र घोषणा होती है। मुझे खुशी है कि मैं ऐसे देशभक्तों के वर्ग में से एक नहीं हूं । जनतंत्र की रक्षा करने वालों के वर्ग में से मैं हूं, जो किसी भी आकार और पद्धति में होने वाली एकाधिकार पद्धति का विध्वंसक है। एक व्यक्ति एक मूल्य यह हमारा उद्देश्य है, और इस साध्य के अनुसार हम राजनीतिक, आर्थिक और सामाजिक जीवन के हर क्षेत्र में कृतिशील होकर उसके अनुसार आचरण करना चाहते हैं। इन अत्युच्च मूल्यों के साथ दलित वर्ग की प्रतिबद्धता जुड़ी हुई है। इसीलिए इस उद्देश्य को साकार करने का प्रातिनिधिक सरकार एक माध्यम है। इन मूल्यों के प्रति हमारे मन में जो आदरबुद्धि है, उस दृष्टिकोण से उन्हें प्रत्यक्ष में लाने के लिए आवश्यक घोषणा-पत्र जारी किया जाए, यह मेरा आग्रह है । दलित वर्ग के बारे में अपनी पूरी सहानुभूति होने का आप शायद आश्वासन देंगे। मैं उस पर यह कहना चाहता हूं कि, दुखी लोगों को इससे कुछ अधिक की जरूरत है, वे कुछ पक्के तौर पर और इससे अधिक सुविधाओं वाला कुछ चाहते हैं। मैं बेवजह भय व्यक्त कर रहा हूं, कह कर आप मुझ पर गुस्सा भी होंगे। लेकिन सुरक्षितता की गारंटी को पक्का मान कर निश्चिंत होकर, बाद में अपने सर्वनाश का कारण बनने के बजाय उस डर के बारे में चिंता करने से अगर कोई गुस्सा भी करता है, तो वह बेहतर है, ऐसा मुझे लगता है।'

ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਧਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਭ ਲਈ ਸੁੱਖ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" ਪਟਿਆਲਾ -ਸਿਧਾਰਥ ਗੌਤਮ ਬੁੱਧ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਹ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਸਮੁੱਚੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੁੱਖ, ਸਾਂਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਮਾਰਗ ਰਾਹ ਸਾਫ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਢਲੇ ਪੰਜ 'ਪੰਚਸ਼ੀਲ' ਸਿਧਾਂਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾ ਕੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ 'ਮਨ ਦੀ ਸਮਾਧੀ' ਲੱਗ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ:

1. ਅਹਿੰਸਾ- ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਾਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਹਰ ਇਕ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ
2. ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ- ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ
3. ਵਿਬਚਾਰ ਨਾਂ ਕਰਨਾ- ਕੋਈ ਜਿਨਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨਾਂ ਕਰਨਾ
4. ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਣਾ- ਆਪਣੇ ਆਚਾਰ,ਵਿਚਾਰ, ਵਿਵਹਾਰ ਵਿੱਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ
5. ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ- ਕੋਈ ਨਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਮਨ ਦਾ ਦਸ਼ਾ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰੀ, ਮਨ ਸੁੱਧ ਰਖਣਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼ ਮਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ

"ਇਕੁਐਲਿਟੀ ਐਂਡ ਜਸਟਿਸ" "Equality and Justice" स्वतंत्रता, समानता, भाईचारा

भीम आर्मी चीफ ने PM से पूछा- क्या गुजरात में मजदूरों पर थोपा 12 घंटे का काला कानून पूरे देश में लागू करने की तैयारी है?

1942 में बाबा साहेब ने अंग्रेज़ों की 12 घंटे की मजदूरी समाप्त कर भारत में 8 घंटे कार्यदिवस का कानून लागू किया था। गुजरात सरकार का यह कदम उसी अंग्रेज़ी हुकूमत के काले कानून की पुनरावृत्ति है।

"समानता और न्याय" पटियाला 23 सितम्बर INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

नई दिल्ली- गुजरात विधानसभा ने फैक्ट्री के काम के घंटे 9 से 12 घंटे बढ़ाने वाला बिल पास किया है. महिलाओं को रात की शिफ्ट करने की भी अनुमति दी गई है. कारखाना अधिनियम 1948 में संशोधन करके औद्योगिक मज़दूरों के लिए दैनिक कार्य समय को बढ़ाकर 12 घंटे कर दिया। यह कदम दुनिया भर के मज़दूरों द्वारा सदियों के संघर्ष के माध्यम से स्थापित एक वैश्विक मानक का सीधा उल्लंघन करता है।

यह सिद्धांत कि मज़दूरों को कारखानों में प्रतिदिन आठ घंटे से ज़्यादा और हफ़्ते में छह दिन 48 घंटे से ज़्यादा काम नहीं करना चाहिए, दुनिया भर के क़ानूनों में शामिल है।

भीम आर्मी चीफ और नगीना सांसद चन्द्र शेखर आज़ाद ने अपने x पोस्ट में प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदी से पूछा- क्या गुजरात में मजदूरों और महिलाओं पर थोपा गया यह 12 घंटे का काला कानून अब पूरे देश में लागू करने की तैयारी है? हम स्पष्ट चेतावनी देते हैं कि मजदूरों और महिलाओं की पीठ पर उद्योगपतियों का मुनाफ़ा लादना बंद कीजिए। भारत संविधान से चलेगा किसी उद्योगपति की गुलामी से नहीं।

आज़ाद ने अपने पोस्ट में लिखा," गुजरात सरकार द्वारा मजदूरों से 8 घंटे की जगह 12 घंटे काम कराने का कानून न सिर्फ़ अमानवीय है बल्कि भारत के संविधान और परम पूज्य बाबा साहेब की श्रम सुधार विरासत का भी खुला अपमान है। याद रखना होगा कि 1942 में बाबा साहेब ने अंग्रेज़ों की 12 घंटे की मजदूरी समाप्त कर भारत में 8 घंटे कार्यदिवस का कानून लागू किया था। गुजरात सरकार का यह कदम उसी अंग्रेज़ी हुकूमत के काले कानून की पुनरावृत्ति है।

2020 में ही गुजरात सरकार ने एक अध्यादेश लाकर अस्थायी रूप से कारखानों में 8 घंटे की जगह 12 घंटे कार्यदिवस की अनुमति दी थी। तब इसे महामारी और श्रम संकट के बहाने लागू किया गया। अब उसी औपनिवेशिक सोच को स्थायी बनाने की कोशिश की जा रही है। यह कदम पुरुष ही नहीं बल्कि महिलाओं और परिवार पर भी गंभीर असर डालता है, क्योंकि लंबे कार्य घंटे महिलाओं के रोजगार, सुरक्षा और घरेलू जीवन को प्रभावित करते हैं। यह कानून केवल ऐतिहासिक और संवैधानिक विरासत का उल्लंघन नहीं है, बल्कि मजदूरों के शारीरिक और मानसिक स्वास्थ्य पर भी सीधा हमला है।

लंबे कार्य घंटे थोपना जन-स्वास्थ्य और जीवन स्तर को बेहतर बनाने की राज्य की जिम्मेदारी (अनुच्छेद 43 और 47, DPSP) के खिलाफ है। साथ ही, यह कदम अंतर्राष्ट्रीय श्रम संगठन (ILO) के 1919 के Hours of Work (Industry) Convention और अन्य वैश्विक श्रम मानकों का भी उल्लंघन है, जिनमें कार्यदिवस 8 घंटे और कार्यसप्ताह 48 घंटे से अधिक नहीं होना तय है। भारत इन मानकों का सदस्य होने के नाते उनका पालन करने के लिए बाध्य है। गुजरात मॉडल पहले ही मजदूरों को आउटसोर्सिंग और संविदा व्यवस्था के ज़रिए सस्ता श्रम बना चुका है। बड़े-बड़े प्रोजेक्ट भी गुजरात के उद्योगपतियों को सौंप दिए गए। अब 12 घंटे का कार्यदिवस थोपकर मजदूरों को अंग्रेज़ों जैसी गुलामी में धकेला जा रहा है।

भीलवाड़ा में कथित गोरक्षकों की पिटाई से दलित युवक की मौत, चंद्रशेखर आज़ाद ने उठाई न्याय की मांग

नगीना सांसद चंद्रशेखर आज़ाद ने राजस्थान सरकार पर साधा निशाना, कहा- 'यह लोकतंत्र पर कलंक है', दोषियों के लिए कठोरतम सज़ा की मांग

"समानता और न्याय" पटियाला 23 सितम्बर INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

भीलवाड़ा / जयपुर : राजस्थान के भीलवाड़ा जिले में कथित गोरक्षकों द्वारा की गई बर्बर पिटाई के कारण एक युवक की मौत का मामला सामने आया है। घटना के तीन दिन बाद पीड़ित ने इलाज के दौरान दम तोड़ दिया। इस मामले को लेकर भीम आर्मी प्रमुख और नगीना से सांसद चंद्रशेखर आज़ाद ने गहरी संवेदना व्यक्त की है और राजस्थान सरकार पर निष्क्रियता का आरोप लगाते हुए दोषियों के खिलाफ कड़ी कार्रवाई की मांग की है।

चंद्रशेखर आज़ाद ने अपने आधिकारिक 'X' (पूर्व में ट्विटर) हैंडल पर घटना की जानकारी देते हुए बताया कि 16 सितंबर को मंदसौर निवासी शेरू और भीलवाड़ा निवासी मोहसिन एक पशु मेले से अपने घर लौट रहे थे। इसी दौरान, उन पर तथाकथित "गोरक्षकों" के एक समूह ने पशु-तस्करी के शक में हमला कर दिया और दोनों को बेरहमी से पीटा।

इस हमले में शेरू गंभीर रूप से घायल हो गए, जिन्हें पहले भीलवाड़ा के महात्मा गांधी अस्पताल में भर्ती कराया गया। जब उनकी हालत में सुधार नहीं हुआ, तो बेहतर इलाज के लिए उन्हें जयपुर रेफर कर दिया गया। दुर्भाग्यवश, 19 सितंबर को इलाज के दौरान शेरू की मृत्यु हो गई।

आज़ाद ने अपने पोस्ट में बताया कि इस मामले में 17 तारीख को कुछ नामजद और अन्य अज्ञात लोगों के खिलाफ प्राथमिकी (FIR) दर्ज की जा चुकी है और पाँच लोगों की गिरफ्तारी भी हुई है। हालांकि, उन्होंने इस बात पर रोष व्यक्त किया कि मुख्य नामजद आरोपी अब भी पुलिस की पकड़ से बाहर हैं। उन्होंने इसे "सरकार की निष्क्रियता और लापरवाही"

का प्रतीक बताया।

चंद्रशेखर आज़ाद ने सरकार से की तीन मांगें

सांसद चंद्रशेखर ने इस हमले को लोकतंत्र और मानवता पर कलंक बताते हुए राजस्थान के राज्यपाल (@RajGovOfficial) को टैग कर सरकार के समक्ष तीन प्रमुख मांगें रखी हैं:

1. इस घटना में मॉब लिंचिंग की धाराओं के तहत मुकदमा दर्ज किया जाए।
2. सभी दोषियों को तुरंत गिरफ्तार कर उन्हें कठोर से कठोर सज़ा दी जाए।
3. मृतक शेरू के परिवार को तत्काल उचित मुआवज़ा और पूर्ण सुरक्षा प्रदान की जाए।

उन्होंने अपनी पोस्ट में राजस्थान के मुख्यमंत्री कार्यालय और मुख्यमंत्री भजनलाल शर्मा को भी टैग किया है, जिससे यह स्पष्ट है कि वह इस मामले पर सीधे सरकार से जवाबदेही और तत्काल कार्रवाई की उम्मीद कर रहे हैं। इस घटना ने एक बार फिर तथाकथित गोरक्षा के नाम पर होने वाली हिंसा पर गंभीर सवाल खड़े कर दिए हैं।

राजस्थान: चूरू में मंदिर प्रवेश पर विवाद: दलित युवकों से मारपीट का आरोप, वीडियो वायरल होने के बाद तनाव

"समानता और न्याय" पटियाला 23 सितम्बर INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

चूरू, राजस्थान: जिले की सरदारशहर तहसील के साडासर गांव में एक मंदिर में प्रवेश को लेकर गंभीर विवाद खड़ा हो गया है। आरोप है कि दलित समुदाय के कुछ युवकों को न केवल मंदिर में जाने से रोका गया, बल्कि उनके साथ जातिगत टिप्पणी करते हुए मारपीट भी की गई। इस घटना का एक वीडियो सोशल मीडिया पर वायरल होने के बाद इलाके में तनाव का माहौल है, और पुलिस ने मामला दर्ज कर जांच शुरू कर दी है।

क्या है पूरा मामला?

घटना उस समय हुई जब गांव में आयोजित एक भागवत कथा के समापन पर शोभायात्रा निकाली जा रही थी। शोभायात्रा के बाद, 19 वर्षीय कानाराम मेघवाल अपने दोस्त संदीप, मुकेश, विष्णु और कालूराम के साथ गांव के ठाकुरजी मंदिर में दर्शन करने पहुंचे। पीड़ित कानाराम द्वारा दर्ज कराई गई FIR के अनुसार, मंदिर परिसर में पहले से मौजूद कुछ लोगों ने उन्हें जाति का हवाला देकर रोक लिया।

मारपीट और जातिगत अपमान का आरोप

शिकायत के मुताबिक, जब युवकों ने इस भेदभाव का विरोध किया तो आरोपी सुरजदास स्वामी, शंकरलाल, हिम्मत कुमार और अनिल ने उनके साथ गाली-गलौज शुरू कर दी। विवाद इतना बढ़ा कि आरोपियों ने कथित तौर पर थप्पड़-मुक्कों से मारपीट की। कानाराम ने यह भी आरोप लगाया कि शंकरलाल ने डंडे से उनके हाथ पर हमला किया, जिससे वह चोटिल होकर गिर गए। FIR में यह भी कहा गया है कि आरोपी भीड़ के सामने चिल्लाकर धमकी दे रहे थे कि "किसी भी दलित को मंदिर में नहीं घुसने देंगे।"

पुलिस ने शुरू की कार्रवाई

घटना का वीडियो वायरल होते ही प्रशासन हरकत में आया। पीड़ित की शिकायत पर भानीपुरा थाने में संबंधित धाराओं के तहत मामला दर्ज कर लिया गया है। वहीं, इस घटना से आक्रोशित दलित समाज के लोगों ने थाने के बाहर प्रदर्शन कर आरोपियों की तत्काल गिरफ्तारी की मांग की। गांव में शांति व्यवस्था बनाए रखने के लिए पुलिस बल तैनात कर दिया गया है। पुलिस अधिकारियों ने निष्पक्ष जांच और दोषियों के खिलाफ सख्त कार्रवाई का आश्वासन दिया है।

कुकी महिलाओं पर फायरिंग मामले में CRPF जवानों के खिलाफ फिलहाल नोटिस नहीं, मणिपुर हाईकोर्ट में मुआवजे पर केंद्रित होगी अगली सुनवाई

अधिवक्ता लेनिन हिजम ने राज्य सरकार की तरफ से अदालत में दलील दी कि CRPF के जवानों के खिलाफ नोटिस जारी करना उचित नहीं होगा। उन्होंने कहा कि मणिपुर की वर्तमान संवेदनशील स्थिति में ऐसा कदम सुरक्षा बलों के उत्साह और कर्तव्य-निष्ठा को ठेस पहुंचा सकता है।

"समानता और न्याय" पटियाला 23 सितम्बर INTERNATIONAL PAPER, 94636 01616 hardipchumber57@gmail.com

इंफाल- मणिपुर उच्च न्यायालय ने कुकी महिला संगठन द्वारा दायर एक जनहित याचिका पर हाल ही एक अहम आदेश पारित किया। जस्टिस गुनेश्वर शर्मा की अदालत ने याचिका में शामिल केंद्रीय रिजर्व पुलिस बल (CRPF) के व्यक्तिगत जवानों के खिलाफ यह कहते हुए नोटिस जारी करने से इनकार कर दिया, कि इससे इस समय राज्य में तैनात सुरक्षा बलों के मनोबल पर प्रतिकूल प्रभाव पड़ सकता है। अदालत ने इस चरण में केवल मुआवजे के मुद्दे पर ही आगे बढ़ने का निर्णय लिया।

'कुकी वुमेन ऑर्गनाइजेशन फॉर ह्यूमन राइट्स ट्रस्ट' द्वारा दायर इस याचिका के अनुसार, मणिपुर के चंदेल जिले के साइबोल गांव में फायरिंग की एक गंभीर घटना हुई, जहाँ कुकी समुदाय की महिलाएं एक शांतिपूर्ण विरोध प्रदर्शन कर रही थीं। आरोप है कि सुरक्षा बलों ने अचानक और अत्यधिक बल का प्रयोग करते हुए निहत्थे प्रदर्शनकारियों पर रॉकेट लॉन्चर से फायरिंग की, जिससे कई महिलाएं गंभीर रूप से जख्मी हो गईं।

याचिका में कई मांगें रखी गई थीं। इनमें एफआईआर दर्ज करने, अभियोजन की मंजूरी, एक विशेष जांच दल (SIT) द्वारा जांच और घायल हुए पीड़ितों को मुआवजा दिए जाने जैसे मुद्दे शामिल थे।

अदालत ने इस चरण में केवल एक मुद्दे पर आगे बढ़ने का निर्णय लिया। जस्टिस शर्मा ने कहा, "इस चरण में, यह न्यायालय केवल प्रार्थना यानी पीड़ितों को मुआवजा दिए जाने के मुद्दे पर ही नोटिस जारी कर रहा है।" इस प्रकार, अब अगली सुनवाई मुख्य रूप से मुआवजे के प्रावधान पर केंद्रित होगी।

अधिवक्ता लेनिन हिजम ने राज्य सरकार की तरफ से अदालत में दलील दी कि CRPF के जवानों के खिलाफ नोटिस जारी करना उचित नहीं होगा। उन्होंने कहा कि मणिपुर की वर्तमान संवेदनशील स्थिति में ऐसा कदम सुरक्षा बलों के उत्साह और कर्तव्य-निष्ठा को ठेस पहुंचा सकता है।

केंद्र सरकार के वकील श्री बी.आर. शर्मा ने भी इसी राह पर चलते हुए अदालत से अनुरोध किया कि उन्हें व्यक्तिगत जवानों के नाम याचिका से हटाने के लिए एक औपचारिक आवेदन दाखिल करने की अनुमति दी जाए। उनका तर्क था कि केवल आधिकारिक विभाग (CRPF) को ही उत्तरदाता बनाकर मामले की सुनवाई होनी चाहिए।

याचिकाकर्ता की तरफ से वरिष्ठ अधिवक्ता आनंद ग्रोवर ने इन तर्कों के खिलाफ कोई आपत्ति नहीं जताई। अदालत ने राज्य सरकार और केंद्र सरकार को तीन सप्ताह के भीतर इस मामले पर अपना जवाबी हलफनामा (Counter Affidavit) दाखिल करने का निर्देश दिया है। इसके जवाब में, याचिकाकर्ता को दो सप्ताह की अवधि में अपना प्रतिवाद (Rejoinder Affidavit) दाखिल करना होगा। मामले की अगली सुनवाई 17 अक्टूबर को होगी, जहां मुआवजे के मुद्दे पर विस्तार से चर्चा की जाएगी।